СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ОБЩЕСТВАНА ЭШАШ ДОЛЧА ІИЛМАНЦА БАКЪДАЬ ХЬАХЬЕКХАЧА ХІАМАЙ, ПРОИЗВОДСТВЕННИ РЕСУРСИЙН КХОАЧАМИЙН ОБЪЕКТИВНО МАХ БАРА ЛАРДА ТІА ОТТАЯЬ ХИЛА ЕЗА ПХЕ ШЕРА ПЛАНА ЗАДАНЕШ, БЕЛГАЛДАХА ДЕЗА ХАЛКЪА БОАХАМ ЭФФЕКТ ЙОККХАГІА ЙОЛАШ ДЕГІААХАРА НАЬКЪАШ.

(1966 — 1970 шерашка СССР халкъа боахам дегІакхувлара пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда Директивай КПСС ЦК проекта тІара).

ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТАЛ!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 25 (4193). ШОАТТА, 26 февраль, 1966 шу. Мах 2 кап.

ШЕРРА ДІАЙОВЗИЙТА, КІОАРГГА ІОМАЕ

Мехка масса миІинге ювцаш я хІанз 1966—1970-ча шерашка СССР халкъа боахам дегІакхувлара пхе шера планах йола КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект. Советски наьха деган боарам боацаш чІоагІа гІоадаьхад цо. Сийлахь - доккхий гІулакхаш да кхоачашде лерхІараш. ТоЬам ба духхьал укх тайпара цифраш йоалайича а. Советски Союза къаман доход пхе шера дегІайоагІаргья 38 — 41 процент, хІаьта наьха хІара сих лаьрхІа доходаш — 1,3-зза. Промышленни продукце боарам дегІабоагІаргба цаІи ахаззеи. ЧІоагІа дегІабоагІаргба юртбоахама производства боарам а. Дувцилга доацаш йоккхий я Директивай цифраш, цхьабакъда уж кхоачашъюларгйолаш я. КІоаргтача Іилман ларда тІа вІаштІехьъяьха я уж.

Кердача пятилетка программо торо хулийтаргья коммунизм хьалъяра новкъа вай общество дикка хьалхашкахьа йига, Даьхен экономически оборонниц низ чІоагІбе, халкъа хьал-торо кхы тІа лакхъе.

Дерригача советски халкъо санна, дег чура кхоабалъеш тІаийцай пхе шера плана Директиваш Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша а. Промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка, фермашка шерра ювцаш а Іомаеш а я уж. Болхлоша, колхозахоша, интеллигенце хІанззехьа белгалду уж кхоачашъяра наькъаш, хІаьта дукха пайдане предложенеш увттаю.

ХІанз партийни организацешта хьалхашка латта керттера декхар да Директиваш массайолча моттигашка кІоаргга ювцилга Іалашдар, коммунисташа, берригача къахьегамхоша яь хІара критически замечани, оттаяь предложени, халкъа опыт гулъяр. ХІара сага боккъонца дІадовзийта деза пятилетка керттера декхараш. Шерра дІайовзийта еза Директивай проекта теоретически кІоаргали, из Іилман ларда тІа вІаштІехьъяьккха хилари. ЛоархІаме да, пятилетка декхараш дувцаш къахьегамхой теркам тІаберзабар керда торонаш гучаяхара, производство, Іилма, культура дІахо дегІайоалаяра, пятилетка хьалхара шу толамца чакхдаккхара.

Директивай проекта пропаганда еча хана кхетамца пайда эца беза вай идеологически балха ерригача формаех. Керттердар да цу балха юкъе цхьаккха тайпара формализм ца хилийтар. Пятилетка хІара положенех дІакхетаве веза хІара саг, хІаьта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара берригa къахьегамхой оарцагІбаха а беза. Пхе шера плана тІара мехко кхоачашде лерхІаш дола декхараш дувцача хана уж дувза деза хІара предприяте, колхоза, совхоза декхаращца.

Цу хьакъехьа дика вІаштІехьбаьккхаб болх Грознерча «Красный молот» яхача завода парткомо. Цига цехашка, сменашка, участкашка лекцеш еш, беседаш ю, цехови партийни организацей секретараща семинараш ю. КПСС XXIII - ча съезда Директивай проект ювцача хана цига къаьгга белгалйоах завод укх шера планированеи экономически стимулированеи кердача формашка яккхара йола мероприятеш. Болхлошта дІайованйт шоай перспектива. Цул совгІа, царна дІахойт хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара хьинаре, творчески къахьега дезилга.

Цу тайпара, Директивай проекта кхетамца пропаганда ю дукхача кхыча моттигашка а. ХІанз керттердар да из болх шерра дІабоаржабар. Цунна юкъеоза еза идеологически фронта ерригa учрежденеш. Ерригача учрежденешка, предприятешка, колхозашка, совхозашка дукхагІа еша еза лекцеш, доклидаш, беседаш. Къаьстта декаш хила деза укх деношка агитатора дІайха дош. Кхетамца вІаштІехьъяккха еза массайолча моттиге гойтара агитаци.

Вай пропаганден агитации декхарийла я дІаяхача семилетка керттера итогаш, хІаьта пхе шера плана перспективаш кІоаргагІа кхетае, уж доккхий декхараш кхоачашдечара ший моттиг белгалъяккха хІара къахьегамхочунна новкъостал де. Цу балха юкъе оза беза Іилмахой, учрежденей, предприятей, боахамий кулгалхой, производстве хьалха латтараш.

Къахьегамхошта дІахайта деза пятилетка программа кхоачашъеча хана халкъа материальни культурни хьашташ тІа-тІа дукхагІа Іалашдергхилар.

Доккхий декхараш хьалхашка латт «Знание» яхача обществанеи культпросветучрежденештеи. Пропаганда идейно - теоретически кІоарга хилийтар духьа цу балха юкъе оза беза говзагІа бола специалисташ. Лектораштa, пропагандисташта, агитаторашта лаьрхІа вІашагІйохка еза семинараш.

Агитационно - пропагандистски болх беча хана лечкъаде дезац дола кхоачамбоацараш. Парте хьеххача тайпара, уж майрра дІадувца деза, хІаьта белгалдаха деза цар бахьанаш, уж дІадоахаргдола наькъаш. Къахьегамхой теркам тІаберзабе беза кхоачамбоацараща лира къовсам лоаттабара, чурча торонех бизза пайда эцара.

Кердача пхе шера плана директивай проекто деган ураоттадаьча республика къахьегамхоша, КПСС XXIII-ча съезда сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, хІара денна керда къахьегама коталонаш йоах, иштта цар белгалйоах пятилетка хьалхара шу толамца чакхдаккхара мероприятеш.

Партийни организацеш декхарийла я укх деношка массово-политически болх массайолча моттиге кхетамца вІаштІехьбаккха, пятилетка сийлахь - доккхий декхараш кхоачашдара берригa къахьегамхой оарцагІбаха.

КОММУНИСТИЧЕСКИ ОБЩЕСТВО ХЬАЛЪЯР ДУХЬА, ХАЛКЪА ДУХЬА

КПСС Центральни Комитета Пленум хилар 19-ча феврале. Пленумо йийца а йийца къоабалйир 1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегІакхувлара пхе шера планах йола КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект. КПСС ЦК проект партийни организацешка, къахьегамхой собранешка, кепа йоазон тІа ювцийта лаьрхІад Пленумо.

Пхе шера планах оттаьча Директивай проект —XXIII-ча съездал хьалхагІара, ший лоІамга диллача эггара лоархІамегІара документ. Бокъонца дог тийша а долаш ала йиш я проект белгала дерригача халкъо ювцаргья. хІаьта тІаккха наьха къахьегамеи политически хьинар кхы а дукхагІа лакхлургда, съезда сийна лаьца яхь яржаргья, аьнна.

Ленински генеральни никъ нийса чакх а боахаш, КПСС Программа тІа оттадаь, вай мехка коммунизм хьалъяра исторически декхараш кхоачаш а деш, парте кулгалца бІубенна дІахьалхашкахьа дода советски халкъ.

Вай социалистически общество дегІакхувлачара керда белгалйоал вай мехка политически, экономически, культурни вахар эпададаьккха тоадара тІадерзадаьча, КПСС ЦК октябрьски (1964 шера) цул тІехьагІарчей Пленумий решенешка хьежжа чакхдаьхача гІулакхашца.

Цу решеней маІан да халкъа боахама декхараш бокъонца Іилман ларда тІа кхоачашдар, объективни экономически законех боадача пайдани производительни низаш дегІалахкара боарамеи массе оагІорахьара учет яр. Цар майрра чулаьцай ерригача паччахьалкхен планировани предприятей боахама расчетаца, доакъошта централизованни доал дар моттигерча боахама инициативаца тарделга ларде латташ йола демократически централизма принцип. Дешаш кІоаргга ловаарца дувзаденна балхах ка йоалаш хилар, ха хьажкаьча проблемаш сихха оттаяр, тІаийеш йола решенеш массе оагІорахьара экономически бакъъяь хьахьокхар, моллагІча тайпара из яле а субъективизмацеи прожектерствацеи машар боацаш хилар — мехка экономически вахара кулгалдара ленински стилах дІахала йиш йоаца гІулакхаш. Белггала из тайпа стиль, уж тайпа гІулакхаш доахкаш я кердача пхе шера планах йолча Директивай проект.

Директиваша цец ца ваккха йиш яц цар тІа оттадаь декхараш доккхий хиларца, керттера планови хьокхамаш шера хиларца. Аьлча кхоачам ба, Советски Союза къаман доход пхе шера 38—41 процент, хІаьта бахача нахах хІара сага сих лоархІаш йола реальни доходаш дукха совгІа-эшашагІа йоацаш 1,3-ззей лакхъе езаш хилар. Промышленни продукце боарам дукха совгІа-эшашагІа боацаш цкъаи ахаззеи лакхлургба. 1970 шера 840—850 млрд. киловатт-сахьат электроэнерги, 345—355 млн. тонн мехкдаьтта, 225—240 млрд. куб. метр газ, 665—675 млн. тонн кІора, 124—129 млн. тонн болат, 95 — 99 млн. тонн прокат йоаккхаргья мехко. Дукха а дукхагІа арахецаргья машиностроенеи химически промышленностеи продукци. Дикка айлургба юртбоахама производства боарам. Директиваш тІара керттера цифраш белгала Іалаьмате йоккхий я. Цхьабакъда, уж вай халкъа боахаме йолаш йолча производственни ресурсайи кхоачамийн объективно мах бара ларда тІа оттадаь хьокхамаш паргІатта кхоачашдулургдолаш да. **«Вай общество коммунизм хьалъяра новкъа дикка дІахо гІолга, материально-технически база дІахо дегІайоалаелга, мехка экономически оборонний низ чІоагІбелга Іалашде дезаш я кердa пхе шера план, — белгалдоакх Директивай проекта тІа. — Пятилетка керттера экономически декхар гу партена Іилманней техниканеи карагІдаьннарех мамогга дукхагІа пайда эцара, ерригa общественни производство индустриально дегІанхувлара, цун эффективности къахьегама овсарлеи лакхъяра ларда тІа промышленность дІахо дика дегІайоагІилга, юрта боахам дегІабара темпаш тешшаме лакха хулга Іалашдарахи из бахьан долаш халкъа вахара боарам дика лакхбелга, берригача советски наха хьаштдолаш мел долча материальни культурни хІамашца мамогга динагІа уж Іалашбелга вІаштІехьданкхарах».**

Кердача пятилетка керттера декхараш оттадеча хана КПСС ЦК-ас хьахьокх мехка халкъа боахам дІахо дегІакхувлара керттера лерхІараш санна, иштта уж кхоачашдара эггара эффективнегІа дола наькъаш а. Кердача пятилетка белгалйоалаш йола башхало — Іилма-технически прогресс дІахо сихъяр, Іилман тохкамех хьахиннараш сиххеи шерреи производства дерригача доакъошта юкъекхувлар. Къахьегама овсарле лакхъяри ерригача общественни производства эффективность айяри — кердача шера плана дог.

Промышленни производстве сихагІа дегІакхувла лерхІ Іилма-технически прогресс сихъеш дола доакъош — электроэнергетика, машиностроене, химически промышленноста, металлурге. Езайоккхача промышленностах ког гІортолга а еш, юрта боахам, халкъо леладу предметаш хьаду промышленноста доакъош, тІишлошъяр, транспорт, бувзам, вешта, аьлча экономика дерригa доакъош дІахо технически кийчделга Іалашданза дарглац.

Къаьстта боккхача лоархІаме да машиний, приборий балха овсарле лакхъяр, уж кхомегІа, балха тІа тешамегІа, ха йІаьхагІа йолаш хилийтар; промышленноста дерригача доакъошка технически толашагІа, лакхача дикала хьокхамаш дола продукци арахецар; керда, толашагІа йола продукци арахецилга карадерзадар.

Директивай проекта тІа белгалдоакх производственни фондехи капитальни вложенеехи пайда дикагІа эца безаш хилар. Общественни производства эффективность лакхъяра лоархІамегІа йола проблема — из да продукце дикал тоаяри экономе режим йизза чакхъяккхари.

Кердача пхе шера плана керттерча лостамех цаІ — общественни производства структура эргайоахаш тоаяр, мохк экономически дегІакхувлара воча оагІорахьара Іоткъам беш хинна диспропорцеш дІаяхар. Из эггара хьалха юрта боахама доагІаш да. Тешшаме из дегІаухилга Іалашданза дарглац. Кердача пятилетка лоархІамера башхало — юртбоахама производство дегІаахара темпаш промышленность дегІаахара темпашта гарга йигар. Иштта производства средстваш хьаеш дола доакъоши («А» группа) халкъо леладу предметаш хьадеш дола доакъоши («Б» группа) дегІаахара темпаш, вІаши гаргайоалае а яйгеи кхачани промышленность сихагІа дегІакхувла а лерхІ.

Кердача пятилеткера юрта боахама юкъамоттигера декхар хургда баха нах тІа-тІа дукхагІа царна хьашт хулаш йолча кхачан продуктащеи хІаьта промышленность юртбоахама бедалцеи дикагІа Іалашъяр духьа лаьттанцара йоала продукташ дикка дукхагІа яхарах. Юкъера лаьрхІача хІара шера йоаккхаш йолча юртбоахама продукце боарам 25 процент дукхагІа лакхбе беза 1966—1970 шерашка цул хьалхагІа дІадахача пхе шера юкъера лаьрхІача хІара шера из продукци яьха хиннача боарамал.

ДІахорча шерашка керттера уйла тІаерзае еза ялат дукхагІа даккхара, хІаьта из хоадамболчча лоархІаме да халкъа хьал-торо лакхъярaи юрта боахама дерригa вож доакъош, къаьстта а хьайбай боахам дегІакхувлараи.

КПСС ЦК мартовски (1965 шера) Пленума решенешка хьежжа Директивай проекта тІа лерхІ юрта боахам материально-технически дикка чІоагІагІа кийчбе, паччахьалкхен капиталовложенеш дукха совгІа-эшашагІа йоацаш шозза дукхагІа хилийта, минеральни удобренеш дукхагІа тела, мелиоративни балхий шерра программа чакхъяккха, юртбоахама производствана ларрагІа интенсификаци чакхъяккха.

Производства эффективность лакхъяр, къахьегам вІашагІболлилга эргадаьккха тоадар мехка экономикана ду кулгал тоаяарца айхха дувзаденна да. Директивай проекта тІа белгалдоакх производства планировани, экономически стимулировани эргайоахаш тоаяра, предприятей инициативеи шоай лоІаме цар боахама гІулакхашта доал делгеи шердара, шоаш хьийгача къих хьахулачунца бола къахьегамхой материальни безам лакхбара хьакъехьара парте решенеш нийсса чакхъяханза ярг ца хилар.

Вай парте Центральни Комитетои Советски правительствеи чакхйоахача экономически политико халкъа овлангара хьашташ хьалоацаш хилар цІаькха а бакъдеш я КПСС ЦК-с тІаена 1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегІакхувлара кердача пхе шера планах йола Директивай проект. Парте ший керттера декхар лоархІ советски наьха вахар дІахо тоаделга. Кердача пхе шера плано керттера лерхІар — советски халкъа материальни эпараши духовни хьашташи диззагІа кхоачашделга.

Болхлойи гІулакхерча наьхеи алапеш пхе шера юкъера лаьрхІача 20 процентал кІезигагІа доацаш лакхде лерхІ Директиваша, хІаьта общественни боахамгара колхозхошта хьатІайоагІа ахчани натуральни доходаш — юкъера лаьрхІача 25—40 процент. Общественни фондий чотах бахача наха телаш дола ахчаши льготаши 40 процентал кІезигагІа йоацаш алсамъяргья.

Болхлой, гІулакхера нах, колхозхой пенсешца Іалашбелга, дІахо тоаде, торговли шеръе, халкъа эша цхьадола продовольственни промышленни товараштa паччахьалкхен розничнн маьхаш лохде, бахача наха деш дола массе тайпа бытовойи культурни гІулакхаш дегІакхувла лерхІ.

ЧуІе цІеної хьалдара боарам 1,3-зза шербергба, городашка, болхлой поселкашка, совхозашка паччахьалкхен капитальни вложенейи кооперативни средствайи чотах хьалдергда ерригa а дІалаьрхІача 400 миллион гаргга квадратни метр чуІе моттиг йола цІеноаш.

ДІахо дегІайоалаергья халкъа образовани. Пхе шера чухь керттерча даькъе йистедаргда кагирхошта массане юкъара юкъера образовани юкъейоалаелга. Пхе шера кийчвергва дукха совгІа эшашагІа воацаш лакхереи юкъера специальнии образовани йолаш вола 7 миллион специалист — 1961—1965 шерашкарчул 65 процент дукхагІа. Юкъара образовательнии культурно-технически боарам лакхбаро хьаькъалцеи физически хьегача къина юкъера лоархІаме башхалонаш кІезигъярга вутаргва.

Директивай проекто лехІ юрташкеи городашкеи бахача наьха вахара боарам дІахо гаргабоалабанза барг ца хилар. Цо новкъостал дергда юртаи юкъера социально-экономически культурно-бытовойи башхалонаш дІаяхара, болхлой класси ахархойи Союз дерригача советски халкъа цхьоагІо дІахо чІоагІъяра.

Кердача пхе шера массе оагІорахьара дегІаухаргья ерригача советски республикай экономика. Производстваш дІанийсъеча хана берригача халкъа боахама хьашташ республикай хьашташца нийса тарданза дарг ца хилар теркал а деш оттаьй Директиваш. Цо новкъостал дергда Советски Союза дерригача халкъий доттагІал кхы а дукхагІа чІоагІдара.

Кердача пхе шера плана тІа оттадаь декхараш кхоачашделгах хІанзарча керттерча революционни низашта хьалхашка ший интернациональни декхар лоархІ советски халкъо. Директиваш тІа аьннача тайпара арахьара экономически бувзамаш шердаро новкъостал дергда социалистически паччахьалкхений экономически барт-цхьоагІон гІулакхаши вежарашха йола содружествои дІахо массе оагІорахьара чІоагІъяра, Азе, Африка, Латински Америка дегІаухача мехкащара экономически вІаши юкъера гІулакхаш шердара. Керда пятилетка кхоачашйича Советски Союзо кхы а лакхагІа рубежаш йоахаргья капитализмаца лелаеча экономически яхье, хІаьта цо кхы а дукхагІа совбоаккхаргба социализма идеяша тІаоза безам. Пхе шера плано Іалашдергда Советски Союза оборонни низ дІахо лакхбелга, хІаьта цо йиш хулийтаргья империалистически агрессегахьарча кхерамах советски халкъ, ерригa социалистически содружество тешшаме лорае, чІоагІъергья дерригача дунен машар безачеи кортамукъалени низий позицеш.

Коммунизма материально-технически база хьаеча, советски халкъа хьал-торо айяра темпаш сихъеча лоархІаме этап хургья кердача пхе шера планах. КПСС ЦК проекта тІа йоах, Директивай ларда тІа Іалашде деза заданеш пятилетка шераштa дІанийс а еш, 1966—1970 шерашка халкъа боахам дегІаахара план доакъоштеи союзни республикаштеи оттаелга. ДІаяхача хана хиннача практикал арташ, хІара предприяте ший хила еза пхе шера план, хІаьта цо предприятешка йиш хулийтаргья производства эффективность цахаддаш лакхъелга Іалаш а деш, перспектива йолаш, дукхагІа бІубеннеи ритмичность йолаши болх бе.

Директивай проект кепа теха араяккхарца дувзаденна къаьстта бехктоххамера декхараш хьалхашка отт коммунисташта, партийни организацешта. Наха юкъе шерра дІадовзийта деза кердача пятилетка декхараши башхалонаши, хІара къахьегамхочоа юкъара декхараш кхоачашдечара ший лоархІам гургболча тайпара вІаштІехьбаккха беза болх.

Советски Іаьдал латтача шерашка вай мохк меттел, планета дерригa сибат а эргадаьккха дола сийлахь-доккхий гІулакхаш карагІдаьннад Советски Союза турпалерча болхлой класса, колхозни ахархошта, халкъа интеллигенцена сийлахьча ленински парте кулгалца, керда зама хьайийлар адамий историна юкъе. Шеко яц, кердача пхе шера план дерригача советски халкъо деган гІоздаьнна тІаэцаргхиларах, цо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдергхиларах, коммунистически общество хьалъяра новкъа гІолла дІахьалхашкахьа цунца лоархІамера гІа а боаккхаш.

(21 феврале арадаьннача «Правда» передовая).

ТІАБОАГІАЧА БЕТТА ЧОТАХ

Арахецача продукце дикали къахьегама овсарлеи лакхъе гІерташ къахьег Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода установкай коллективаша.

Укх шин бетта план ханал дукха хьалха кхоачашъяьй коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеча установка технологаша. Уж толамаш доахача хьинаре къахьийгар боккхагІбола операторащ Самойлов, Ваганин керте латтача сменаша, кхычар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ЛАКХА ХЬУВКЪАМ ЧУБАХЬАРГБА

Кердача пятилетка хьалхарча шера лакха хьувкъам чуэца дош деннад коа тІара оалхазараш леладеча «Ермоловский» совхоза механизатораша.

ХІанззе а тоаяь дІаоттаяьй 32 трактор, 39 культиватор, 28 сеялка, 32 нух. Двигателашта ремонт еча дика болх бу М. Джамбулатова, Ш. Гагиева, Г. Муртазалиева, Р. Бекова, кхычар. Смена заданеш 130—140 процент кхоачашъю царех хІаране. Гуйран балхаш чакхдаьлча денз ремонт еча къахьегаш ба слесараш-трактористаш Витиханов Сайдал, Итаев Махьмад, Нансуев Адам, Буркаев Муса, кхыбараш. Ремонт йистеяьлча юха а тракторaш тІа ховшаргба уж.

Юртбоахама инвентарь тоаяь а баьнна, комбайнашта 1-гІа Май хьатІакхоачаш ремонт яь баргба механизатораш а. Ди тІехьагІа шерагІа яржаш латт мастерске болхлошта юкъера социалистически яхь, укх шера цар лаьрхІад къахьегама овсарле 3 процент лакхъе, 1 эзар сома маьха ремонтни средстваш кхое.

— Укх шера дика хьувкъам чубахьаргба оаха, — йоах совхоза механизатораша.

Я. ЦУЕВ.

КИЙЧА БА

БІаьстан балхаш дерггІа дІадоладе кийчлуш ба Надтеречни района «Верхне - Наурский» яхача совхоза болхлой.

БІаьстан юхье ялаташ дІадуврггдола дерригa лаьтта, хІаьта керда карадерзадаь 256 гектар а ханнахьа зяба аьха кийчдаьд, 2200 тонн ширдаьнна кхо диллад, хІанз а из болх беш ба кхаш лелaдераш. ХІара дийнахьа 150 совгІа тонн кхо кхашка дІатосс цар. Аммиачни селитра а теха гурахьа дІадийнача дерригача ялаташтa подкормка яьй.

Ден нормаш 120—130 процент кхоачашъю механизированни звено звеньевойя Джанхотов Іаьлас, трактористa - машиниста Шатуев Мовлада, кхыбараша.

БІаьстан юхье дІадуврггдолча ялатий фу а дІадуврггдолча боараме кхоачадеш кийчдаьд.

БІаьсти кхашка болх бе эшача ерригача техникана ремонт яь яьннай.

М. ИНАРКИЕВ.

Хьайбаш леладераш раьза ба

Пхе шера планах халкъа боахам дегІабоалабара йола КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект йийшачул тІехьагІа кхы а дикагІа къахьега лаьрхІад тха района хьайбаш леладераша. Укх шера района совхозаш планах 4900 тонн шура яккха езаш я. Из декхар кхоачашдара цкъа дІайийча дуккхача шерашка тІаювлеи, цхьан шера тІаювлеи буц дукхагІа дІаювргья, боахамаша цу гІулакха Іалашдаьд 15 тонн люцерна фуи 40 тонн суданка фуи, юкъера лаьрхІача хІара Іатта лаьрхІа 0,5 гектара тІа буц дІаюврггья. Цу гІулакхо торо хулийтаргья совхозашка доакъара база дикка чІоагІъе а, шура дукхагІа яккха а, паччахьалкхенга из дудукхагІа йохка а.

А. РЫЖКО,

Урус - Мартана районз юртбоахама управлене керттера зоотехник.

Грозненски нефтемаслозавода нов. Чибисова кулгалдеча № 16 йолча установка коллективо валовни товарнии продукци арахецара шин бетта план 23-ча феврале кхоачашъяьй, хІаьта укх бетта план 26-ча феврале кхоачашъе лерхІ установка технологаша.

Ши-шегІа хьахиннадац уж къахьегама толамаш. Керттердар да болх нийса вІаштІехьбаккхар, сменашта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаяр. Эргаяьхай технологически режимаш. Цига белгалбаьнна дика къахьийгад технологаша Жуков Виктора, Мурашкин Виктора, Кучеренко Виктора, Дубровин Владимира, кхычар.

КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект кІоргга Іомаеш ба технологаш. Цар дош деннад укх шера план ханал хьалха кхоачашъяра ерригa шоай торонаш оарцагІъяха.

Сурта тІа: вокххагІволча оператора Дубровин Владимира кулгалду смена.

И. Плиева сурт.

МОХК КХЫ А ЧІОАГІАГІА АЙБАРА ПРОГРАММА

СОВЕТСКИИ КХЫЧА МЕХКИЙН КОРРЕСПОНДЕНТАШТА ЯЬ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

МОСКВА, 24 февраль (ТАСС). 1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегІакхувлара пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда Директивай проекта хетаяь пресс-конференци хилар селхан СССР Министрий Советерча доазолдехьарча мехкашца культурни бувзамаш лоаттадеча комитете советскии кхыча мехкийн журналисташта. Журналисташта хьалхашка къамаьл дир СССР Госплана коллеге члена Н. П. Лебединске. Цо белгалдаьхар кердача пятилетка керттера декхараши цхьайола башхалонаши.

Цо аьлар, кердача пхе шера плана лоархІамегІара белгало я экономика дегІакхувлара темпаш дІахо сихъяри советски халкъа хьал-торо айяри. ДІаихача шерашкарчул дукхагІа лакхлургья мехка къаман доходи бахача наьха реальни доходаши.

Къахьегама овсарле дикка лакхлургья промышленностеи парте боахамеи. Капитальни вложенеш шозза дукхагІа лакхлургья, масала, юртбоахама производстве. Дукха керда техника, минеральни удобренеш кхоачаргья колхозашкеи совхозашкеи. ХьалхагІа а санна лакхача темпашца дегІаухаргья бахача наха эша товараш хьаду производство.

Къахьегамхоша яьча эггара хьалхарча отклика хьахьокх, аьлар Н. П. Лебединске, халкъа боахам дегІаахара керда пхе шера план советски наха къоабалъеш хилар. Тхона хет, цар шоай предложенешца кхы тІа а социалистически экономика сихха дегІакхувларгйола торонаш лаха новкъостал дергда аьнна.

Журналисташа дукха хаттараш дир Н. П. Лебединскега, хІаьта цо царна дизза жоп а тийлар.

ДИРЕКТИВАЙ ПРОЕКТ ЮВЦ КЪАХЬЕГАМХОША

ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГІАБОАЛАБАРА, ХАЛКЪА ХЬАЛ-ТОРО ЛАКХЪЯРА ПРОГРАММА

«ІАЬРЖА ДОШУВ» ДОАХАРАЩ ДЕ ЛЕРХІ

ЧIоагIа дегаш гIоз а даьнна, шоай Даьхенах доккхал а деш тIайнцар Горагорски мехкдаьттахоша КПСС ЦК февральски Пленумо къоабалъяь КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект. Вай халкъо бaь чакхбаьккхача Iалаьмате боккхача балхахи кердача пхе шера чухь дIахо кхы а понагIа дергдарий гIоръяьнна йоккхийча перспективаехи доккхал ца деш мишта Iелургва?

Горагорска къахьегамхоша дикка боккха толам баьккхаб дIалахача ворхI шера чухь, чIоагIа лард еллай мехкдаьттеи гази йоаккхилга низ болаш чIоагIа дIахо дегIадоаладара. Семилетка шерашка бурув деттарий, промысловикий низащца гуча а яьха, эшача гIирсашца кийчъяьй Iаьлий-Юрт, Алхазово, Эльдарово, Орлиная яха дукха мехкдаьттеи гази йоалла керда моттигаш. Дуккха а мехкдаьтта гучадаьккхад мезозоя кердача тIоанашка. Цо торо хилийтар мехкдаьтта даккхара ворхI шера план дикка алсам а йоаккхаш хувцеи тIехкхоачашъеи.

Семилетка шерашка мехкдаьтта доаккхилга 9.4-ззеи газ йоаккхилга 27-ззеи алсамдаьлар. Уххжамо йола мехкдаьтта даккхара лакха темпаш хиннаиц вай республика цхьанна а мехкдаьтта промыслай управлене. Семилетка заланел совгIа 110 эзар тонн мехкдаьттеи 15 миллион кубометр гази кхаьчар Даьхенга. Из декхар кхоачашдар духьа мехкдаьттеи гази йоалла керда моттигаши майдаши тIирсашца кийчъяра кIезига къахьега дезанзар промысловикий. Чоалханерча метеорологически, хаоттама хьалашка, каст-каста материально-технически Iалашонна юкъ лелхха-шехь а тха къахьегамхоша къахьегама турпалал гучаювлийтар, дайм леха а лехаш, кора майингге а пайда ийбора производства чурча резерваех.

ГIадвиганза Iе йиш яц тха къахьегамхой экономически а специальни а знанешта тIакхувш хилар лакхалара, къаьстта а КПСС ЦК сентябрьски Пленумал тIехьагIа. ХIанз болхлой-кагирхой школашка, заочни техникумашкеи вузашкеи, экономически кружокашка деша вагIаш 400 саг хинна Iац поселке.

Кердача пхе шера чухь кхы а бехктокхамегIа дола декхараш латт тхона хьалхашка. 1966 — 1970 шерий планах НПУ гIолла мехкдаьтта доаккхилга дегIадоагIаргда 2-зза, хIьата газ йоаккхилга — 4-зза.

Юкъера лаьрхIача мехка гIолла белгальярел дакхагIа я промышленни производства уж темпаш. Дуккха а мехкдаьтта доалла моттигаш гучаяхар бахьан долаш Горагорскерча мехкдаьттахоша республике гIолла мехкдаьттеи гази яккхар дегIаахара темпий хьакъехьа хьалхара моттиги доаккхачун абсолютни объема хьакъехьа шоллагIа моттиги лаьцай. Мехкдаьттаи газеи дуккагIа дола дакъа 70 процент Эльдарово яхача моттигера доаккхилга лаьрхIад планах.

Тха мехкдаьттахоша толамашца дIадоладаьц пятилетка хьалхара

> **МЕХКДАЬТТА ДОАЛЛАЧА МОТТИГЕХ ПАЙДА ЭЦА, ХЬАЛХА ЛАТТА МЕТОДАШ ЮКЪЕККХУВЛИЛГЕИ МЕХКДАЬТТА ДАККХАР СИХДЕЛГЕИ ІАЛАШДЕ.**
>
> КПСС XXIII съезда Директивай проекта тIара).

1966 шу. Укх дIаяхача, ши бутт кхоачаш а боацаш йолча, юкъагIа 9 эзар тоннал тIех мехкдаьттеи 3 миллион кубометр гаргга попутни гази яьккхай планал совгIа. Иштта гIулакхаца, КПСС XXIII съезда сийленца накъа дахара тIаийца лакхдаь дола декхараш тIехкхоачашду. КIедж етташ доаккхача дикал лакха йолча мехкдаьтта удельни дозал 97 процентага дIакхоачадаьд оаха.

1966 шера январь бутт чакхбоалаш Эльдароверча моттиге кхы тIа цхьаькха а газопровод йилла яьккхар опыт йола инженер Е. М. Данилец керте волча Эльдарово участка мехкдаьттахой коллективо гIишлошъерашца цхьана. Цо торо хилийтар газ йоаккхилга денней бийсанней кхы тIа а 100 кубометр алсамдаккха а бIарччача НПУ гIолла газа утилизаци елга 46 процентагара 75 процентага кхаччалца лакхде а.

КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеш кхоачашъеш чакх а йоахаш, коллективо кердача шера йоланьй ерригача производства рентабельность лакхъяра, керттерча фондий 1 сома лаьрхIа боала пайда алсамбаккхара йола доход. Геологаша, промысловикаша, экономисташа юха цIаькха а чакхдаьккхар мехкдаьтта промыслай управлене ерригa скважинай фонд цIенъяь тоххилга. 1966 шера 1 январь тIакхоачаш дерригa а денней бийсанней 6 эзар тонн гаргга мехкдаьтта доаккхаш хиннача сецаь лаьттача, болх ца беча, консерваци яьча, кIезига дебит йолча, рентабельни йоацача 32 скважине гIолла де деза хьадда дола гIулакхаш къоастадаьд уж болх бе йолаялийтара а цар эксплуатаце рентабельность лакхъяра а. Уж гIулакхаш чакхдахаро торо хулийтаргья 1966 шера кхы тIа а 255 эзар тонн мехкдаьтта даккха е электроэнерги дIаахари аморгизационни отчисленеши лохъяра чотах 11 эзар сом гаргга ахча кходе а. Таханарча денга йиллача ханал хьалха кхоачашдеш латт уж гIулакхаш чакхдоахилга. Чакхдаха белгалдаьча гIулаккхех 6 хIанзлехьа а кхоачашдаьл. Иштта, А. А. Белов мастер волча капитальни ремонта бригада болх бе йолаялийтай ах шерал дуккагIча хана сеца лаьтта № 109 йола скважина. 15 феврале ремонт яь яьнна из скважина хIанз хIара денней бийсанней 250 тонн мехкдаьтта доахаш я.

Пятилетка, вайна гуш махиллара, дика йолаеннай. Шеко яц тха коллективо дIахо производства темпаш лакхъергхиларай чура резерваш лехаргхиларай.

Цунца цхьана болх юхаувзаш дола дукха кхоачамбоацараш а да тхаЭггара хьалхагIа а царех лархIа дезаш да мехкдаьтта доаллача кердача майдашка промышленни гIишлош хьальяреи уж гIирсашца Iалашъяреи темпаш хIанз а мела хилар. Коммуникацеш, мехкдаьтта проводаш ца хиларах дукхача хана деза сайца латт дукха мехкдаьтта тергдола Эльдаровера № 28 йолеи Ординера № 50—5 йолеи кIедж етта скважинаш. Цу скважинашкара денней бийсанней 1000 тонн гаргга цIена мехкдаьттеи 300 эзар кубометр хиллал попутни гази йоаккхилга лерхI. Из-м паччахьалкхенна оаха хIара дийнахьа тела йиш йола бIарччa эшелон мехкдаьтта ма дий! Цхьабакъда, материально-технически Iалашо елга мела вIаштIехьдаьккха хиларах, гIишлошъерий къахьегам вIаштIехьбаккхар мела хиларах тIехьадувл Iаьли-Юртара керттера мехкдаьтта парки централни трапови установкеи санна йола лоархIамера объекташ болх бе йолаялийтара ханаш.

А. ЗАИНИН,
«Горснефть» яхача НПУ керттара геолог.

ДОГ ГІОЗДОАККХА ПЛАНАШ

ХIара денна балха дIа а балхара цIа а автобусаца аха везаш ва со, хIаьта цу чу массе а хана тайп-тайпара хабараш а хоз сона. Цхьабакъда, 1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегIаккхувларах йолча пхе шера плана хьакъехьарча КПСС XXIII съезда Директивай проект кепа теха араьлча гIоне уж къамаьлаш итоташ яреи кердача пятилетка хьакъехьара Директивай проект ювцарей формехьа дийрзад. ХIаьта из хозахета а дац, хIана аьлча хIара сага безам ба мехка, шийн республика, шийн завода е фабрика кхоаненга хьажа. ХIаране уйла ю, партей правительствай оттадаь керда декхараш кхоачашдара юкъе ше малагIа хьа лаьцача бакъахьа дола-хьогI, яхаш.

Ца хьоадеш дита йиш яц болхлойн гIулакхерча наьхеи алапи лакхдаларах, налогаш тIераяхарах е лохъярах, колхозхошта пенсеш оттадарах, Сийлахь-боккхача Даьхен тIема инвалидашта йола льготаш шеръярах, кхыдараш дарах къахьегамхой реальни доходаш алсамъяьнна хилар, бахаш болча нахах ахаш гаргга барашка керда квартираш кхаьча хилар е цар шоай чуIеча цIеной хьакъехьара хьал тоадаь хилар и. кх. дI.

Парте хадданза йоакхо ю сувтски сага.

Кердача пятилетке 1,4-зза алсамдоаккхилга лерхI халкъа потреблене тоараш арахецилга, хIаьта пазата барзкъаш а кхыйола хIамаш а арахецилга — 1,9-зза, вешта аьлча, 1750 миллионага дIакхоачаделга.

Цу юкъе дода Грозненски швейно-трикотажни объединене коллективо лоаца дакъа а. Цо тIайцад 1966 шера 1400 эзарнел тIех пазата барзкъаши кхыйола хIамаши, 2300 эзарнел тIех тийга барзкъаши кхыйола хIамаши арахецилга. Пятилетках 10 процент дегIадоагIаргда уж хьаелга.

Цунна гIадвахарза а цунах доккхал данза а Iелац.

Тха барзкъий конструктораш Рита Мгеброва, Вера Салай, Зоя Тарасова, Зина Анидалова, бедада нормироване инженераш Люся Коркишенко, Валя Чернышева чIоагIа раьза хинна ба моделашта проектировани ечей кIадашта нормировани ечей хана бедал а материалаш а дикагIа пайда хургболча тайпара дIаухийтилга вайгара парте XXIII съезда Директиваша дIадехара. ХIаьта из нийса а да: бедали материалаши боарамал тIех дIаухийтилга дIадаккха ха кхаьчай, хIаьта цу гIулакха эшар да пайданерча тайпара барзкъаш доахилгеи зигаш планах оттадаьча процентал тIех ца доалийтилгеи.

Къаьстта а тхо гIадлугаш да кердача пятилетке яйга промышленность дегIаккхувлара парте йоккха терко еш хилара. Вай республике 1967 шера болх бе йолалургья 2500 саг болх беш хургвола Наьсарера йоккха трикотажни фабрика. ХIамаш тега предприятеш, шоаш йолча цIеношка эрга а яьха, дикагIа кийчъергйолаш я, хIаьта из бахьан долаш объединенега кхы тIа 2000 квадратни метр производственни майда а кхоачаргья.

Тхо, швейникаши трикотажникаши, чIоагIа гIадлаха да укх пхе шера чухьа «Б» яхача группах лоархIа яйга промышленность «А» яхача группах йолчоа гаргагIоргхилара, цар производствана юкъе йола юкъ дикка гот а еш.

Со тешаш ва оахош, швейникаша, парте хьаштдолла задани кхоачашъергхиларах а, хIаьта шоаш дийеи хозей хиларца хIара дезал, цIа, йидархочун дог гIадлугаргдола наха дуккха а эша товараш хьадара дерригa низаш тIаухийтаргхиларах а.

И. ЦЫГАНКОВ,
Грозненски швейно - трикотажни объединене керттера экономист.

ХЬАЙБАЙ БОАХАМ АЙБАРА ЛАРД

Дерригача халкъага ювцийта аьнна кепа теха араьккхача 1966 — 1970 шерашка СССР халкъа боахам дегIаккхувлара пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда Директивай проекта тIа цIенхаштта уйла тIайохийт общественни хьайбай боахам дегIаккхувлара, дIахо дулх, шура, фуаш, тха, кхыйола продукташ дуккхагIа яхара. ДуккагIа яха лаьрхIад моттигерча хьалашка майдан единица тIара доакъараш дуккагIа лаха торо луш йола доакъарий культураш, хIаьта иштта лаьрхIад эрий тIаювлача баьций даьгIенний продуктивность лакхъе а хьайбай боахам дикача комбинированни доакъарцеи белково - витаминни доакъарашцеи бизза Iалашбе а.

Дуккхача хьале доакъарий база дегIаяра боарамах тийша да хьайбай продукташ дIахо дуккагIа йоахилга, уж яхарга дIабода мах лохбелга.

Укх тIеххьарча кхаь шера даьча лоархIамаша хьахьекхад, цхьа центнер шурий яккхарга дIабодача маьхах 40 — 45 процентн бежан дулха цхьа центнер яккхарга дIабодача маьхах 48—55 процентн доакъараша дIалоацаш хилар.

Долче, цунах цхьа соцам бе йиш я — дарегIа доакъараш мамогга дуккагIа кийчдар.

ВIаштта массехк шера дикача доакъарашца кхоачамхиллал Iалашбеш бац республика колхозийи совхозийи хьайбай боахам. Шерра-шера 60 — 65 процентал дуккагIа гIожа доакъараш, 55 — 60 процентал дуккагIа моша доакъараш, 20 — 30 процентал дуккагIа концентрированни доакъараш хилац общественни хьайбай боахама. Доакъарий база эсала хилара керттера бахьан да доакъарий культурай а ялатий а хьувкъам лоха хилар.

Пхе шера (1959 — 1964 шерашка) республика колхозашкеи совхозашкеи юкъера лаьрхIача кхебаь гурахьа дувча кIин хьувкъам хIара гектара тIара берригa а 16,3 центнер мара бацар, фуалъяьхача хьажкIий — 20,3 центнер, силоса лаьрхIача хьажкIий — 131 центнер, аьла лаьрхIа цкъа дIайийча дуккхача шерашка тIаювлача баьций — 24,1 центнер, аьла лаьрхIа шерра-шера дIаювча баьций — 16,1 центнер.

Иштта лохача хьувкъамца доакъарий база хьаюлургьяц. Из бахьан долаш тоъал доакъараш хилац хьайбашта, продукци эшалу, хьайбаш дукха Iаьхара дус, дов, продукце единица яккхарга доакъараш дуккагIа дIаахийта дезаш хул.

Хьайбаш диззалца ца кхоабача вай дукха доакъараш дIаухийт цар гIоарал ца дойтар духьа, хIаьта продукци хьа ца йоаккхаш юс вай, вешта аьлча доацача гIулакха, хьалуш пайда боацаш дов уж. ДуккагIа из бахьан долаш да продукци яккхарга дIабода мах лакха хилар.

Укх тIеххьарча шерашка силоса лаьрхIа хьажкIаш дуккагIа дIае йолаярца дуваденна цхьаккха бахьан а доацаш хьайбай рационашта дуккагIа юкъеухийт силос, хIаьта йол лоадама ца телаш соцаяьй. Цо хьайбай боахама доккха зе дир, хIана аьлча кIезигьеннай хьайбай рационашта юкъера екъа веществаш. Цул совгIа, хьайбаша хьалуш дар алсамдаккхара Iаьткъар массаза а белокаш, минеральни веществаш, витаминаш кIезига йоахкаш дола цхьан тайпара силоса-чан рационаш хилар.

Уж гIалаташ дIадахара де деза гIулакхаш хIанз белгаллаьд. Доакъарий база кIезиг-дукха тоаьча республика хьайбаш леладераша белгталара толамаш даьхар — хьайбай продуктивность лакхъелар, уж довлга, Iаьхара дусилга кIезигделар. Из бахьан долаш 1965 шера кхоачашйир хьайбай продукташ кийчъяра план.

Цхьабакъда, хьайбайн коа тIарча оалхазарийн продуктивность лакхъяра хIанзарча боарамои дулх, шура, фуаш, тха дахара темпашеи вайна вIалла кхоачам а бац, хIаьта из пхе шера плано хьалхашка оттадаьча декхараша маяххара а бац.

Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йоххара планаш кхоачашъяь ца Iеш, планал совгIа из продукци дIалулга Iалашде а ма дезий.

ХIаьта планал совгIа продукци дIаялара чурча кхоачамех пайда эца беза, юкъарча хьайбай продуктивность лакх а еш.

Дуккхача колхозийи совхозийи доакъарий база вашагIйоллачара керттерча кхоачамбоацарех цаI да доакъараш тоъал белокаш йоацаш хилар. Хьайбашта, къаьстта а шура луча доаханна увттаеча доакъарий рационашта юкъе 40 — 50 процент мара кхоачамбеш яц белокаш. Из бахьан долаш Iалаьмате дукха продукци хьа ца йоаккхаш юс, совнагIа дIаухийт доакъараш.

Цхьабакъда, вай республика климатически хьалаша йиш хулийт шера шозза хьувкъам чуэца — бIаьстанахкан замалахьа тоъал моша доакъари йоли хилийта а силос кийчъе а. Массехк шу да вайцига доакъарийна лаьрхIа кхы культураш дIаелица мукъа дадача лаьтташ тIа гурахьа дувш дола ялаташ дIадув а, хIаьта иштта цкъа дIайийнараш чуийцачул тIехьагIа шозлагIа культураш дIаюв а.

ШозлагIа дIаювча культураша кхаш дIалоац гуйран-Iан замалахьа а бIаьстан юхье а. керттерча культураех уж мукъа долча хана. ШозлагIа дIаювча хIамаша (поукосни пожнивнойи) йиш хулийт ахка чакхдоаллаши гурахьеи шоллагIа хьувкъам чуэца.

Укх тIеххьарча ханналца доакъарий культураш дуккагIа дIаеца къестадеш дар вайцига доакъарий база чIоагIъяра дешаш, цхьабакъда, уж торонаш хIанз йоацаш я.

400 эзар гектар долча оахамах 120 эзар гаргга долчу тIа доакъарий культураш дIаюв, хIаьта вай-м иштта ялат а дуккагIа даха дезаш ма дий, хIана аьлча концентрированни доакъараш тоъал ца хилча хьайбай боахам дIахо дегIабарга даха дог дац.

Цудухьа цу хьалашка доакъараш дуккагIа даха деза керттерча даькъе лаьттаех интенсивнегIа пайда эцара чотах — доакъарий культурай хьувкъам лакхбара нийсса шерра дIадоладе деза юкъ-юкъе а шозлагIа а культураш дIаювлга.

1966 шера республика колхозашкеи совхозашкеи 26344 гектара тIа дIадийнад гурахьа дув ялаташ, царех 9 эзар гектара тIа е 25 процент мара дийнадац бобови культурашца эдаь.

Ачхой - Мартанеи Шелковскойи районашка бобови культурашца вIашагIа а эдаь дIадийна гурахьа дув ялаташ 9 процент мара дац, Наьсарен районе — 10 процент, МалгIабика районе — 18 процент. Наурски районе 52 гектара тIа мара дIайийнаяц вIашагIъяь ялата-бобови культураш. Уж доакъараш дуккха а кIезигагIа дIадув Сунженски, Гудермеса, Урус-Мартана района боахамаша.

ХIара шера тоъал йоккха моттиг дIалоац Грозненски района колхозашкеи совхозашкеи лаьтташ мукъа долча хана дIаювча культураша. Укх шера чуэцаргдолаш укхаза мошача доакъарийна лаьрхIа 7.420 гектара тIа дIадийра гурахьа дув ялаташ, хIаьта царех 3.222 гектара тIа е 44 процент дIайийнай вIашагIъяь ялата-бобови культураш.

Боахамий агрономашеи зоотехникашеи къаьстта йоакхо еш хила деза доакъарий база чIоагIъяра дешаш. Цу дешай терко еча моттигашка результаташ а дикагIа я. Ер шоллагIа шу да «Ермоловский», № 1 йолча шурий совхозаша вIашагIъяь судански горохи дIаюв. Цу тайпара чIоагIа пайданера доакъар хIара гектара тIара 200 центнер йоаккхаш даьккхар «Ермоловский» совхоза 1965 шера.

№ 3 йолча сомий-баьца даарий совхозе хий дехкача лаьттай хIара гектара тIара 80 центнер люцерна яьккхар. Къаьстта ювца езаш я люцерна, хIана аьлча шийн дикалга диллача кхы мел долча доакъарел дикка толашагIа да из доакъар. Цудухьа торо йолаш моттиг хуле, люцерна хиш дехкача лаьтташка дIае а хIара гектара тIара 80 — 120 центнер люцерна аьла яккха а еза. Боахаме дIаювча ерригача хIамашта юкъе люцерна 10 — 12 процентал кIезигагIа дакъа лоацаргдоацеи дIайийча дика хьувкъаргйолча лаьтташка из дIаеи еза.

ЦIенхаштта уйла тIаяхийта еза эспарцет, доакъарий свекла, витаминни ябакхаш, доакъарий харбазаш, кхыйола доакъарий культураш дIаера, шаьрача моттигашка а лоаман даьгIенашка а тIаьннача баьцех пайда дикагIа эцара.

Керттердар — из я доакъарий база. Из чIоагIйича хьайбай продукташ дикка дуккагIа яха йиш хургья колхозашкеи совхозашкеи. Цудухьа хIанзе а деиз дуккхача колхозхошеи совхозий болхлошеи дакъа а лоацаш колхозашкеи совхозашкеи дувца деза укх шера аьхки а 1966 — 1970 шера Iай а даа доакъараш дуккагIа Iалашдара дешаш.

Г. ПЕТРОСОВ,
зоотехник.

> **МАМОГГА ДОАКЪАРА БАЗА ЧІОАГІЪЯРА ЛАРДА ТІА ДУЛХ, ШУРА, ФУАШ, ТХА ДОАККХИЛГА ДІАХО А ДЕГІАДАР ІАЛАШДЕ КЕРТТЕРЧА ДАЬКЪЕ ХЬАЙБАЙИ ОАЛХАЗАРИЙИ ОВСАРЛЕЙ ЦАР ДУККХАЛИ АЙЯРЦА.**
>
> (1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегIаккхувлара пхе шера планах йолча КПСС XXIII съезда Директивай КПСС ЦК проекта тIара).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

УЖАШ БОВЗ, БЕЗА

Дерригача советски халкъо а санна, дог гIоздаьнна тIайнцар Грозненски электромеханически завода къахьегамхоша КПСС XXIII-гIа съезд хьаелларах бола хоам. Цу денна сийленца накъа дахара лакха социалистически декхараш тIа а ийца къахьегаш я хIанз завода коллектив. Укх шера цхьоалагIа февраль тIакхоачаш 20000 киловатт-сахьат электроэнерги кхояьй завода болхлоша. ХIаьта съезд хьаеллача денга хьалхарча квартала план кхоачашъе дош деннад завода коллективо. Толамца кхоачашъяьй пятилетка хьалхарча бетта план.

Коммунисташка хьалхле а йолаш даьхад уж толамаш. Шадахача шера ноябрь бетта завода массайолча партийни организацешка собранеш йир «Общественни вахаре, вахача моттиге, производстве хIара коммунист шийгара хьоекхам гойташ хила веза» яхача темах. Дукха къахьега дийзар завода парткома хьалхашка оттадаь декхар кхоачашдара. Цудухьа дика беркат даьлар цу балхах: белгтала лакхъелар коммунистий активность, лакхбелар шоашта тIадиллача гIулакхах бола цар бехктокхам.

Электроконструкцей цеха партийни организаци (секретарь нов. Ткачук) яр коммунистически къахьегам бахьан лоаттабу къовсам дIаболабаьр. Цу организаце хIара коммунисто социалистически декхар тIайицад металл, бедал, оатхалаш кхое, промышленни оборудовани лорае. Укх деношка завода хIара болхлочо тIаьцаргда цу тайпара декхар. Укх бетта массайолча цеховй партийни организацешка «Заводе беш бола кхетама болх мишта лели из тоабара де дезараши» яхача темах собранеш ергья.

Цу собранеша къахьегамеи производственни дисциплина чIоагIъе а къахьегам вIаштIехьбаккха а доккха новкъостал дергда. Цул совгIа завода партийни бюрос администрацеца цхьана февраль бутт бовлехьа мастерашца инструктивни совещани ергья «Мел лоархIаме ба мастера болх къахьегам вIаштIехьбоаккхача, кхетам луча» аьннача темах. Цу мероприятеша доккха новкъостал дергда КПСС XXIII-ча съезда сийна тIайица социалистически декхараш толамца кхоачашде.

Заводе дуккхача наха бовзаш а сий деш а ба производстве хьалха латта коммунисташ, Ф. А. Шепелев, В. И. Бирюков, Н. Д. Миринюков, Морозов, иштта дукха кхыбараш. Ткъо шу хьалха мугIарера болхло волаш заводе вера Ф. Шепелев. ХIанз из дика мастер ва, хIаьта тIехдика кхетам лу цо наха. Цу дог цIенача дикача сага сий ду завода йоккхача коллективо. Токарни пролета къонача болхлой дикагIа вола доттагIа, гаргара саг, йоккха опыт йола хьехархо ва из.

Федор Алексеевича кулгал а деш вIашагIъеллар цеха комсомольски организаце секретарь Савва Николай керте латта завода эггара хьалхара комсомольски смена. Ерригача пролета баьча балха деннa итог ю мастера нов. Шепелева. Цун къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккха хар, из эшшача новкъостал де кийча хилар бахьан долаш токарни пролета коллективо хIара бетта 130—140 процент кхоачашъю план.

Дикача къахьегама толамаща накъа воагIа съезда коммунист, электрослесарь Николай Давыдович Миринюков, 140—145 процент кхоачашъю по производственни заданеш. Къахьегам безаш, общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш из хиларах коммуниста Н. Д. Миринюкова цIи треста Сийлен доска тIа яккха лаьрхIад.

Иштта дола масалаш кхы а дукха доаладе йиш я. Цхьабакъда, кхоачамбоацараш а да тха балхаца. Масала, хIанз а моттигаш нийслу коммунисташа къахьегама дисциплина телхаеш, производстве уж хьалха ца латташ. Геттара эсала латт заводе коммунистически къахьегама тIехьара къовсам, мела лоаттабу тIайица декхараш кхоачашдой хьожаш тIахьожам. Къахьегама а производственни а дисциплина телхаеш моттигаш нийсъялара керттера бахьан да кхетама болх лерттIа ца бар.

Завода партийни организаце декхар да хIара коммуниста тIадилла декхар кхоачашдергйола, берригача коммунисташа завода общественни вахаре дакъа лоацаргдола гIулакх вIаштIехьдаккхар, цеха партийни организацей организационно-партийни болх тоабе беза. Цо новкъостал дергда балхацара кхоачамбоацараш лоацчача хана дIададахара.

А. ГОЛОВАТЕНКО,
Грознерча электромеханически завода юххьанцарча партийни организаце секретарь.

ДикагIбараш — парте мугIарашка

Коммунистически къахьегама предприятие цIи лелаеча Грозненски вагонни депо партийни организаце шийн мугIарашка хьаийбу депо дикагIйола болхлой. Дика къахьег вагонашка хьежаш волча Евгений Малахова. Болхлой кагирхой школе юкъера дешар чакх а даьккха, хIанз машинаькъа транспорта Ростовски института шоллагIча курсе заочно деша вагIа из. Шийна тIадилла общественни гIулакх дика кхоачашду Малахова. Дукха ха йоацаш депо партийни собране КПСС членалла хьаийцар из.

КПСС члений кандидаталла хьаийцав промывочно-пропарочни станце бригадир вола Алексей Иванович Вахтин а. 20 шу да цо укхаза болх бу. ХIанз цун коллективо толамца дIахьу съезда хьалхара къахьегама вахта, цун дежурство йолча хана массаза а планал совгIа кийчъю бригадо цистернаш. Хьалха латтача бригадиро шийн опыт дIайовзийт цистернаш цIенъеча къонача болхлошта.

Коммунисташ хинна тажелажник Александр Алексашин, вагонашка хьежаш йола Кабула Эмма Аветисовна, кхыбараш а. Уж берригаш а дешаш ба, общественни балха юкъе хьинаре дакъа лоац, КПСС XXIII-ча съезда баха мабоагIара накъа баха лаьцача яхье хьалха латт.

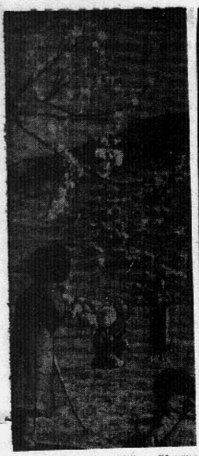
Г. АНОХОВ.

ГАРО завода участкай смений коллективаша еша а ешаш чIоагIа раьза хинна тIаэц пхе шера планах СССР-а халкъа боахам дегIабоалабара йола КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча инструментальни участка болхлошта Директивай проект йовзийташ дукха къахьег агитатора фрезеровщика Н. И. Лачевске.

Сурта тIа: КПСС XXIII-ча съезда Директивай проект Iомаеш, йовзаш ба шлифовальщик Д. Т. Вьюнов, слесарь Г. Н. Турчин, агитатор-фрезеровщик Н. И. Лачевский, слесарь В. Зубков, фрезеровщик А. Е. Постнов, слесараш А. К. Аюпов, В. И. Килькинов.

И. Плиева сурт.

ТУРКМЕНСКИ ССР. БІаьстан кисапера дІайха денош ух Сумбарски атагІа. Миндала, лоамаи черемухана, хьуна кхорашта зиза техад. Ковха баьцаш тІаьннача Хорасански лоамий босенашка дажаш да тоьденна колхозни же — мІамашкий Іулаш.

Талан жега боаккараш болча цьоашалгІа ба Каракалински района «Победа» яхача колхоза художественни самодеятельностa доакъашхой.

А. Ходанова сурт.
ТАСС фотохроника.

«Агитатора блокнот»

КПСС Нохч - ГІалгІай обкома пропагандаи агитацеи отдела февраль беттарча № 4 йолча «Агитатора блокнота» «Беседашта йола материалаш» яхача раздела тІа кепа техаь я 23 феврале советски Тема Низий 48 шу дизара хетаь Советски Эскара яьккха котало ювца материалий подборка, «Вай мехкахой Даьхе бакъан лоаттадаьча тІемашка» яха республикански военкомата политотдела начальника Булатова статья, цу темах дола литература довзийта указатель.

8-ча марта дунен халкъашта юкъера кхалнаькъ - деза ди да. Цу цІейна хетаь я «Советски кхалнах коммунизм хьинаре хьалъераш ба» яха Е. Варивинас язъяь статья. Цу тІа дувц из цІей Россе деяде долададарах. Агитатора статья тІара корайоагІаргья вай мехкарча кхалнаха жерда общественни строй хьаеча бокъе Іалаьмате доккха дакъа лоацаш хиларах йола фактически материал.

Номер тІа да пятилетка хьалхарча шера республика промышленноста, транспорта, гІишлош хьалъяра, юрта боахама къахьегамхоша тІаийца социалистически декхараш, 1966 шера программа ханал хьалха кхоачашъе «Сунжанефта» НПУ предприятей коллективаша дІайолаяь социалистически ях йоаржаярах йола методически указанеш.

Блокнота тІа йоккха моттиг лоац «КПСС XXIII-ча съезда накъа долхаш» яхача рубрико. «Турпалхочун бригада съезда хьалхарча вахте я» яхача корреспонденце дувц МалгІабикерча, бурув деттача мастера Социалистически Къахьегама Турпала Александр Левшина бригадо даьха производственни толамаш.

БІАЬСТИ ЙОАГІА, СУХАЛБЕ

Укх шерара Іа шии тайпара да — тоъал дІайха а цуйга хьежжа декъа а. НагахьЬ санна гурахьа йоачаш кІезига хинна хилар а тІехьа лаьрхІача, цул маІан да лаьттанца тІоадал кІезига Іоаяь хилар. Цудухьа хІанз республика лаьтташ леладерий керттера декхар да мамогта дукхагІа лаьттанца тІоадал Іоаяр а цунах пайда дикагІа эцар а. Цу гІулакха кхашкара деррига балхаш шоай ханнахьеи дикеи чакхдаха деза.

ХІанз керттерча балхех цаІ хургба гурахьа дІадийнача ялаташта подкормка яр. БІаьсти йоалача юххье, лаьтта дІоахдаланза долча хана, геттара мела дегІаух цунцара микробиологически процессаш. Гурахьа дІайийна культураш лаьттанцара хьалъоза азот доацаш я вай, къаьстта а уж дІаелехьа удобренеш товсанза долча кхашкара яраш. ХІанз минеральни, эггара хьалха, азотни удобренеш товсаро йиш хулийт бІаьстан юхье чІоагІа эшаш йолча хьоаналаш дІайийна хІамаш Іалашье, хІаьта из бахьан долаш тоа а лу, дикагІа лакх а лу гуйран ялаташ.

Гурахьа дийнача ялатаншта подкормка малагІча ханашка йича бакъахьа хургья хІаьта? Іилманахкама учреждений даьнеша а колхозийи совхозийи практико а хьахьокх, эггара йоккхагІа эффект гурахьа дийнача ялаташта гурахьеи Іайи, лаьтта тІагІоллара тоъал тІаьда долчеи тайсача удобренеех дІайийнача хІамаша бизза пайда эцачеи хана яьча подкормо луш хилар.

Гурухьа дийнача ялаташта эггара хьалха еш йола подкормка керттерча даькъе йоцъал латтачен кхоачамйиллал тІунал йоацачен зонашка еза. Цхьабакъда, из болх хьалххагІе а чакхбакхар геттара лоархІаме доллашехьа а, дукхахча колхозашей, совхозашеи хьаштдоацаш тІехьабоал из, теркалдац бІаьсти яьнначул тІехьагІа лаьттан тІагІоллара тІоа сиха бокъалуш тайса удобренеш деквача лаьтта йоадийсаргІйолаш хилар а дІайийнача хІамаша пайда ца эцаш юсаргйолаш хилар а. ХІаьта дукхача колхозашей совхозашеи, из йхета а дейш, вІаштІехьдаькхад гурахьа дийнача ялаташта январь бетте а денз подкормка елга, хІанз из болх толаме чакх а боах.

«Горец» яхача совхозо хІанзле а, 1,7 эзар совгІача гектара тІа яь подкормка, хІара гектара тІа аммиачни селитра цхьаьца центнери суперфосфата шишша центнери а тоссаш. Подкормка яра болх иштта дика бу Шаьла района «Автуринский», «Самашкинский» совхозашта, Ленина цІерахча колхозо, кхыча боахамаша. Цхьабакъда, Сунженски Грозненски районий боахамаш мело еш да ялаташта подкормка яра гІулакха.

Укх шера нийсденнача хаоттама хьалашка хьежача подкормка елга тІехьадаха йиш йолаш дац. ХІанз цхьаккха ди дІа а ца докийташ массанахьа а шеррача фронтах дІалоладе деза гурахьа йийнача культураштa подкормка яра балхаш. БІарччача денах, самолетех, кхы мел йолча средствеех бизза пайда эца беза.

Душкхача районий лаьтташ тІоадал кІезига йолаш хилар теркал а деш, гурахьа дийнача ялаташта подкормка еча хана товсаргйолча минеральни удобреней ер боарамаш могаде могаргда: шаьра аренаш йолча а тоъал тІунал йоацача а зонашка хІара гектара тІа 60 — 70 центнер аммиачни селитра, хиш дехкачеи тоъал тІунал йолчеи зонашка 1,5—2 центнер аммиачни селитраи изал суперфосфати. Цу хана укх тайпара гІулакх теркалде деза. Эггара хьалхагІа удобренеш товса еза тІадаьнна ялаташ тоъал листеи цхьатарра хьалъеттаи долча участкашка, хІана аьлча цига хьалкхедеча ялаташа удобренеех пайда дикагІа а эцаргба, хьувкъам лакхагІа а лургба. Подкормка е мегаргьяц сов ялаташ нийлха долчеи оасар дукха даьнначеи кхашка. Азотнии фосфорнии подкормках къаьстта дика пайда боал кІал дІайийна хинна культураш пара тІа енза йолча кхашка гурахьа дІадийначa ялаташта. Фуна лаьрхІа ялаташ дІадийнача кхашка бІаьстан юхье удобренеш ца тайсача вІалла а яргьяц.

Гурахьа дийнача ялаташта подкормка еш тайсача калийни удобренеех цІаккха а хеттача тайпара пайда балац, хІаьта цудухьа цу способах уж тесса хьашт а дац.

Гурахьа дийнача ялаташта тоссача удобренешта меттел тессача геттара дика хургья йокъаенна котамий помет (1 гектара тІа 3 — 6 центнер), пирдаьнна кхо (1 гектара тІа 3—5 тонн). Кхо тессарганца тесс уж.

ПодкормкагІа пайда дикагІа боалийтаргбола гІулакх да цу тІеххьа макха баккхар.

Макхаш даха деза подкормка яа яьча хана а. БІаьстан юхье макхаш даькхача юкъера лоархІаш тІаккхета хьувкъам цхьан гектара тІа 1—2 центнерал кІезигагІа боацаш хул, хІаьта оасар дукха долча лаьттанка уж дІа даьхача 3—4 центнер а хул. Макхаша оахам тІа доацаденна чкъор дохаду, лаьттанцара тІоадал соцаю. Кхашкара йоарду хІаш дІа а йоахаш уж цІендаро новкъостал лу ялаташ дикагІа тІадалара.

Макхаш доахача керттердар — уж шоай ханнахьа дахар. Уж даха деза лаьтта хьатІалетаргдоацаш докъаденначеи цамцадаргдолаш долчеи хана. Макхаш тІехьа, оахама тІагІоллара чкъор докъа а денна чІоагІденначеи нийттІачеи хана дахаро пайда лац, ялаташ сов нийлхду, хІаьта из бахьан хьувкъам кІезигагІа хул. ДІоахалашка ца а доахаш, пхорагІеи зулуви даха деза макхаш.

Кискаш йоахкача сеялкаца суперфосфат тоссача хана макхаш даха дезац, хІана аьлча дискаша шоаш тоъал дика цамцадоакх оахам.

ГІум увча кІаьдача лаьттанка гурахьа дІадийнача ялаташта макхаш доахилга могаде мегаргдац, хІана аьлча макхаш даьхачул тІехьагІа цамцадаьнна тІагІоллара оахам михо дІаккхахьа а ялата овлаш дерзандаха а тарлу. Макхаш даха мегаргдац гурахьа дийнача ялатий овлаш чІоагІлуш доацача кхашка а. Макхаш дахара меттел цига яйга катокаш токхаю, хІаьта цар овлаш ІотоІа а дийя, уж дикагІа чІоагІдалара новкъостал лу. Лаьтта хьатІалетаргдоацаш чІоагІденнача хана токхаю катокаш.

Гурахьа дийна ялаташ укх Іай даим дегІкхухьаш да. Цхьабакъда, гурахьа дувча ялаташца дегІаух оасар а, цудухьа дукххача лаьтташкара гурхьа дийна ялаташ оасаро чІоагтІа хьалдикъа да. Гурахьа дийна ялаташ тІадолча кхашкара оасар дІадаккхара дукхагІа а дикагІа а пайда эца беза гербицидех. Температура 18 градус йовхал йолча хана де деза химически оасар.

Гурахьа дІайийнача культурай хьувкъам лакхбара бола геттара боккха кхоачам ба ший ханнахьа вегетационни хий дехкар. Лаьттанца тІоадал кІезига хилар теркал а деш, хІанзе а денз мамотта дукхагІа дехка деза хий харшашка гІолла ухийташ а догІа делхаш санна хий деттача машинех бизза пайда эцаш а.

Уж деррига балхаш чакхдоаххашехьа а, йоаггІаш йола йоакхо е еза бІаьстан юхье культураш дІаюврийолча кхашка тІоадал соцаяра. ХІа аьна лаьтта ловсара доддашехьа а, макхаш даха доладе деза зяба тІа. Из бакъдеш дола масал доаладе йиш я дах-дахача кхашка тІоадал соцаяра макхаш доахаш а кхы балхаш деш а йолча «Минеральный», «Терский», № 3 йолча сомий-баьца даарий совхозашкара.

Гурахьа дийнача ялаташта гІулакх дар — агрономий оагІонгахьара чІоагтІа терко эшаш бола болх. Юкъ-юкъерча участкашка оахамаш малагІча хьал тІа да хьежа деза, балхашта тІахьожам лоаттабе беза, гурахьа дийнача ялаташта гІулакх дара мел ду балхаш шоай ханнахьа чакхдоахилга Іалашде деза.

Гурахьа дийнача ялаташта подкормка яр а макхаш дахар а, хІаьта иштта хий дехкар а зяба тІа тІоадал соцаяр а—гуйран ялатийи бІаьстан юхье ювча культурайи хьувкъам лакхбара боккха кхоачам. Цунах колхозашкеи совхозашкеи бизза пайда эца а цу агротехнически приемаша йоккха эффект лургйола гІулакх вІаштІехьдаккха а деза.

М. БРИДКОВСКИЙ,
Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама Министерства керттера агроном.

КЕРДАДАР ЮКЪЕКХУВЛАШ

КПСС XXIII-ча съезда сийнеи кердача пятилетка хьалхарча шера декхараш толаме кхоачашдараи ях дІайолаяь «Сунжанефть» яхача мехкдаьтта - промыслови управлене коллектив я. Цу коллектива юкъебоагІа бурув тохача Карабулакски контора мехкдаьтта лехараш а. Цар сийленца кхоачашду шоай дош. Цуна тешал ду хІанзе а карагІдийннача дукххача гІулакхаша.

Укх шера хьайилай мехкдаьтта доалла керда моттиг — Серноводское. Эггара хьалха из хьайийлар я мастера В. К. Терлецке коммунистически къахьегама бригадо бурув теха № 11 йола скважина. Скважина тохкилга тІадилар мастера С. М. Протасова кулгалдеча скважинаш караерзаеча бригадана. Цхи объект техкача а цхьаккха белгало яцар цига мехкдаьтта хилара тешал деш. Юххера а ялхлагІа объект техкача урагІтехар низ бола кІедж.

Белгалдаккха деза, бурув тохача Карабулакски контора мехкдаьтта лехараш керда шу хьахилча денз геттара халача хьале хиннилга. Цхьайола скважинаш (№№ 74, 67, кхыераш) сеца лаьттар обсадни колоннаш йоацаш, хІаьта вожаш — цементи агрегаташи ца хиларахи кхыча бахьанех. Бурув тохара план кхоачаш ца еш юкъагІа йисара кхерам болаш яр. Цхьабакъда, январь бетта план ханал хьалха кхоачашйир буровикаша, дІахо а хьинар совдувлаш къахьегаш ба уж.

Укх шера дене кердача прогрессивни методах — сетевой планированеи управленей (СПУ) методах буровойш хьалъе болабеннаб вышкомонтажникаш. Ше пайдане хилар хьахьекхад «Грознефть» яхача объединене нормативно - тохкама станце могаяьча цу методо.

Анализо хьахьекхал, къавнарча, линейни - оалача методах вышка хьалъяра дІадахача шера юккъера лаьрхІача 45,1 ди дийзалга. ХІаьта сетевой графика новкъосталца вышка хьалъяра юккъера тха дІадодар деррига а 25,6 ди мара дац хІанз. Из метод юкъейоаларах январь бетта ши вышка хьалийр вышкомонтажникаша, планах цаІ мара йоацача.

Сунженски мехкдаьтта лехарий коллективе толамца къахьегаш я Заманкульски моттиге эггара хьалха юрсни мехкдаьтта гучадаьккха йола коммунистически къахьегама бригада. Буровой мастера В. К. Широкоступа кулгалдеча сийлен коллективо, Нохч - ГІалгІайчен буровикашта юкъе эггара хьалха рапорт делар плани КПСС XXIII-ча съезда сийна тІаийца социалистически декхараш ше кхоачашдарах. ХІанз бригадо чакхйоаккхаш латт апрель беттара бурув тохара план. Ухказа овсарле лакха йолаш болх бу бурильщиккий Реджабов Салия, Евдощенко Феодосий, Болдин Сергей, Степанов Николая сменаша. Шин бетта план ханал хьалха кхоачашъьй буровой мастераша А. П. Золина, А. К. Печенова, Д. И. Тонкогубова кулгалдеча коммунистически къахьегама бригадаша.

Буровикаша дог рьаза долаш болх бу боккха пайда луш долча, «ГрозНИИ» конструкцех хьадаьча цхьаншарошечни бурошца. Масала, дІадахача шера укхаза пайда ийбаьб цу тайпарча 434 бурох, из хул «Грознефть» яхачаерригача объединене пайда ийцача цхьаншарошечни буройл 41 процент дукхагІа.

Бурув тохача Карабулакски контора рационализаторашеи изобретателашеи хьаккелла боккха пайда луш дола дуккха кердадараш Нохч-ГІалгІайчен буровикаша могадь ца Іеш, цун доазол гаьнна арахьа а дика могадеш да.

Топпара мархал кийчбараи бегагІа бараи лаьрхІа йола гидромешалка хьаьрахи производстве юкъейоалаярахи бурув тохача Карабулакски контора керттерча инженера Н. Г. Кулайцева СССР халкъа боахама КарагІдаьннарий Выставка дошо медаль елар укх шера, бурув тохача контора хиннача директора А. К. Куксова (хІанз Инде командировке волча) — бронзови медаль.

СССР халкъа боахама КарагІдаьннарий Выставка бронзови медалаш еннай иштта хьалхарча гидромешалканшта тохкамаш даьча буровой мастераша А. Ф. Панфилова, В. И. Мицука, Н. Ф. Кастиненкона. Дукхача боараме гидромешалкаш хьаеча хьинаре дакъа лацарах халкъа боахама карагІдаьннарий Выставка бронзови медаль еннай бурув тохача Карабулакски контора керттерча механика И. Б. Хадикова.

ДІаяхача хана эггара тІехьаьса участок лоархІаш бар скважинаш караерзаеча цеха болх. ДІадахача шера нийс бетта ве деш хьаера скважинаш караерзаю цех, цун болх тоабара гІулакха бурув тохача контора кулгалхой, партийний общественнии организацей оагІонгахьара доккха новкъостал доллаше а. ДІадахача шера тІеххьарча кхаь бетта ший болх тоабир скважинаш караерзаеча цехо, пайдаш де льаьр. Укх шера январь бетта а зе ца деш болх баьб цехо.

Скважинаш караерзаяра болх вІахо йодача хана тоабараи сихбараи лаьрхІа 1 феврале денз дІаяьккхаь из цех.

ХІанз скважинашта тохкамаш дергда, скважина бурув техача бригада низаца. Цу гІулакхо сихъергья хІара объекта тохкамаш дара ханаш, тоадергда скважинаш караерзаяра балхаш, вІаштІехьадоалийтаргда скважинаш сихагІа эксплуатаце дІалулга.

ДІадахача шера яьча итогех укх тайпара чакхдаьлар скважинашта тохкамаш делга: тохкама балхаш дарга дІабода мах 408 эзар совгІа сом лакхбелар. ДІадахача шера караерзаяьча ерригача скважинашка тохкам бе безаш яр 48 объект. хІаьта тохкам баьр 33 объект мара яц. Тохкамаш дара дІаяха ерригa ха 60,4 процент хилар. Цу объекта тохкам бара юккъера дІаяха ха 54 ди бийсеи хилар, планах доагІар 33 дийса долча.

1966 шерарча планах лерхІаш да разведочни скважинашка 31 объектаи эксплуатационнийчарга 7 объекта тохкам бе.

3750 метр кІоарга йолча скважина (1965 шера — 2880 метр) тохкам бе луш йола юккъера ха 35 дийса а.

Объекташта тохкамаш дарга дІайода ха лоацъяра чакхъаха дераІ организационни сацараш лаьцдарах, аьараш кІезигагІа хилийтарах, тохкамаш деча хулача халонашца къовсам лоаттабараи тІаерзадь йола организационно - технически мероприятеш.

Цари кхы дукхача мероприятешеи бурув тохача Карабулакски контора коллективага йиш хулийтаргья шера план а тІаийца социалистически декхараш а толамца кхоачашде.

А. БАНАЛЮК,
бурув тохача Карабулакски контора вокхагІа вола инженер.

Механизатораш кийчбеннаб

Юртбоахама техникана ремонт яь баьннаб «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий - Юртарча отделене механизатораш. Кхашкара балхаш дІадоладе мара ца дезаш кийча я тракторащ, сеялкаш, макхаш, кхыйола инвентарь.

Техникана ремонт еча дика къахьийгад трактористаша Плиев ТІуне, Плиев ИсмаІала, аьшка пхьара Катиев Апсаркъас, кхыбараша.

Ахьмад ПЛИЕВ.

СУРТА ТІА: (аьрдехьа) тракторист Т. Плиеви (аьттехьа) бригадира гІонча Д. Тибоеви.

ДОТТАГІАЛ

Дика гаргало тоссаенна № 3 йолча профтехучилища дешархой «Красный молот» завода болхлошца. Массадолча хІаман новкъостал де кийча ба дешархошта заводера бараш. Цар новкъосталца кийчъяь училище металлай технологе лаборатори. Цена прибораш бІаргаго йиш я хІанз спецтехнологе, токарни, кхыча кабинеташка а. Производственни дешар дикка тоаденнад, цІена оборудовани а оттаяь халача балхашта механизаци яьчул тІехьагІа.

Завода коллективо цул совгІа хьинаре дакъа лоац училище кхетама балха юкъе. Коммунистически къахьегама ударникаша дувц дешархошта предприятеи историех, профессех, шоай опытах лаьца. Завода комсомола комитета училища комсоргашца касткастта цхьана семинараш, заседанеш ю, тематически сайренаш кийчъе новкъостал ду. Сакъердаме хилар «Сона сай професси еза», «Тхо кхедаьр завод я» яха сайренаш. Училищера дешархой массаза безаме тІаэц завода культура цІагІа, клубе, цар дакъа лоац самодеятельноста кружокашка, спортивни секцешка.

Иштта, деша болабеннача, хьалхарча деношка денз училище санна шоай лоархІ, дешархоша завод а.

В. ИВАНОВ.

ТКЪАЬИ ШИЪ ПАРТИЙНИ СЪЕЗД

КПСС хьахиннача хана денз 22 партийни съезд хиннай. Царех эггара хьалхара яр хиннай 1898 шера, хІаьта XXII—1961 шера. 1966 шера март бутт бовш Москве хьаелларгья аргІан йола КПСС XXIII съезд.

ХІара съезд Іалаьмате боккхача политически лоархІама событи я, партеи ерригача обществаи историе йоккха веха я. Партийни лакхехьара орган а йолаш, цо белгалйоаккх къаьсттача этапа йола парте генеральни лини, хьаю стратегии тактикеи, хьеже, хийце, чІоагІъю парте программеи Устави, вІашагІйохк цун кулгал деш йола органаш. Съездий решенеша жоп лу заман эггара керттерча, эггара хьалха къоастаде дезача дешашта.

КПСС истори керттерча шин хана декъалу — октябра хьалхарчеи октября тІехьарчеи ханашта, вешта аьлча Сийлахь-йоккха Октябрьски революци котъялале хьалхарчеи из котъяьнначул тІехьарчеи ханашта. Цунга хьежжа съездаш а екъа мегаргья керттерча шин группана — революци хилалехьа хьалхарчеи Советски Іаьдал эттачул тІехьарчеи съездий группашта. Хьалхарча группана юкъе йолх парте I, II, III, IV, V, VI съездаш, шоллагІча группана юхейиса 16 съезд.

Шоай чулоацамга хилла цу шин группа съездий решенеш парти дегІаахара октябрал хьалхареи октябрал тІехьареи ханаш санна эргаш я. Октябрал хьалхарча хана парте ший низ Іоабара царизм, буржуазни строй дІаяккхара, пролетариата диктатура оттаяра. Цу хана цун керттера декхар латтар къьнара эксплуататорски общество йохаярах. Октябрьски революци хинначул тІехьагІа парти хьалхле лелаер а йолаш болх беш я, цо хьалхле лелаю дунен эггара хьалха хьахиннача болхлойи ахархойи паччахьалкхеи вахара. Цу ханара цун керттера декхар керда социалистически общество хьаяр да.

Эггара хьалха хиннача партийни съездах къаьстта боккха лоархІам болаш яр 1903 шера хинна II съезд. Цун балха керттера итог хилар Россе эггара хьалхара болхлой класса марксистски партии, большевикий партии хьаяр. В. И. Ленина ехача идейни организационни лардаш тІа хьахиннача цох кердача тайпарча парте, йизза революционни йолча, оппортунизма моллагІча гІулакхашца барт хургбоацача парте образец хилар. Буржуазеца барта ухаш йолча II интернационала реформистски партееа эргаш из яр социальни революцеи пролетариата диктатурайи парти ше хиларах тарра. «Большевизм», политически уйлаи течении политически партии хиларах тарра, 1903 шера денз хьайоагІа» — яьхад тІехьагІа В. И. Ленина.

Съездо тІаийцар эггара хьалхара Программа, цу тІа гаргарча ханареи (программа — минимум) тІехьа тІайоагІаргйолча ханареи (программа—максимум) болхлой класса революционни болама декхараш къоаста а деш. Из яр дунен тІа эггара хьалхареи дуккхача хана ше цаІ мара йоацаш хинна Программа. Цу тІа гуччахьа дІа а кхайкадаьдар хоадам болаш белгал а даьдар пролетариата диктатура хиланза яргйоацаш хилар.

Цул тІехьагІа хинна парте кхо съезд — III, IV, V — керттерча даькъе хетаьяр 1905—1907 шерашка хиннача революце тактически лини хьаяра. Цар керттера терко тІаяхийта дар цу ханара овлангара дешаш: герз бе а делла еча восстанех. Ханна йолча революционни правительствах, ахархой боламца долча гІулакхах дола дешаш, аграрни дош, буржуазни партешца долча гІулакхах дола а кхыдола а дешаш. Уж дешаш маркситски хьисапе кийчдеча къаьстта лоархІам болаш хилар парте III съезд. Цо хьалхашка а оттадаь, дІаловзийтар буржуазно-демократически революцена юкъе пролетариата гегемонех, пролетариата керттера союзникаш хиларах тарра ахархоех, царизм дІаяккхара герз бе делла восстани кийчъярахи из чакхъяккхарахи, пролетариатеи ахархойи революционно-демократически диктатура оттарах, буржуазно-демократически революци социалистически революцега ярах дола дешаш. Съездо оттадаьрашца хьалхле а лелаеш, большевикаша боккха болх бир болхлой класси къахьегама ахархойи кхетабеш, уж вІашагІтохаш, Россера революционни болам дегІаахара гІо дергдола хьалаш хьадара.

Революци хилалехьа тІеххьара хинна — 1917 шера июле — августе хинна VI съезд хьежар деррига Іаьдал буржуазе бе дахарахи реакци хьаьръяларахи мехка эттача политически хьалага. Революци машаре дегІаахеи февральски буржуазно-демократически революци котъяьнначул тІехьагІа хьахинна Іаьдал къовсамца доапаш советашка кхача йиш ца хилареи вывод йир съездо. Деи аргІанара декхар даь оттадаьдар герз бе делла восстани ярах, контрреволюционни буржуазе диктатура низагІа дІаяккхарах, Іаьдал пролетариатаи къегІа болча ахархойи бе дахийтарах дола дош. Парте оттабаь хинна никъ бокъонца нийса хилар хьехьекхар 1917 шера октябрь бетта социалистически революци котъяларо.

Цул тІехьагІа хиннача съездаша керттера де оттадаьр дар Советски паччахьалкхе чІоагІъярцеи лораярцеи, мохк экономически культурни дегІабарца, социализм хьалъярца дувзаденна дола дешаш. Хьалхле лелаеча партена керттера а хьалхарча аргІанара а гІулакх хинна дІаотт нийса йола боахама политика оттаяри из практически чакхъяннхари. «Паччахьалкхеи Іаьдал хьадаьккхачул тІехьагІа пролетариата эггара керттереи эггара овлангареи хьашт да продукташ дукхагІа хилийтар, общества производительни низаш Іалаьмате чІоагІа лакхдар, — яьхад В. И. Ленина.

1919 шера март бетта хиннача VIII съездо тІаийцар капитализмагара социализмага доалача ерригача ханара декхараш къоастадаь йола парте Программа.

Цхьабакъда, цхьаккха Программа хургъяц керда общество хьаяра процессе хьахила йиш йолча а хьахиланза ца дусача а деррига дешашта хьалхагІе жоп долалургдолаш. Цудухьа парте хІара аргІанара съезд хьежа а хьийжар, къеста а йир вахаро ше оттаеш, хано ше дІадехаш хинна къаьстта йола боахам хьалбара проблемаш.

Иштта, 1921 шера хиннача Х-ча съездо соцам бир болхлой класса ахархошцара бувзам чІоагІбеча, общества производительни низаш дегІадоаладеча къаьстта боккха лоархІам болаш хиннача кердача экономически политикага (НЭП) довларах. XIV-чеи XV-чеи съездаша оттайир мехка социалистически индустриализации юрта боахама коллективизации яра хьакъехьара политика. Троцкизманеи кхыча оппортунически теченештеи духьал цар лорайир СССР-е социализм хьалъяра ленински план, из чакхъяккхара ерригa парти оарцагІъяьккхар.

XV-ча съездо а тІехьагІа хиннача хІара съездо а, нийцай мехка халкъа боахам дегІаахара е пхе шера планаш е уж оттаяра Директиваш (XXI-ча съезде — ворхІ шера план). Общества хьалхле лелаяра низ ше хиларах тарра парте дІахьоккхар паччахьалкхеи экономика дІахо дегІайоалаяраи къахьегамхой вахара хьал тоадараи тІадерзадаь дола Іилма лардера лостамаш.

ХІанзарча дегІаахара этапера парте генеральни лини, цун политически никъ оттабир КПСС XX, XXI, XXII съездаша. Цар вІашагІтеха бола чулоацам ба XXII-ча съездо тІаийцача КПСС Программа тІа — коммунизм хьалъяра программа тІа. ЧІоагІеи лорзагІа ца йоалаши ленински новкъа а йодаш, парте Іалашду советски паччахьалкхе низ болаш массе а оагІорахьа дегІаухилга, экономика, Іилма дегІадоагІилга, культура лакхлулга, социалистически демократи дегІайоагІилга, мехка деррига гІулакхашта доал дара дукххача наха кхы а чІоагІагІа дакъа лоацилга, советски наьха материальнии духовнии хьашташ кхы а дикагІа кхоачашде йиш хургйола предпосылкаш хьаяра эша хьалаш хьаделга. Уж декхараш кхоачашдар ший интернациональни декхар а лоархІ парте, хІана аьлча социалистически паччахьалкхеи экономически дегІаахара боарам лакхагІа ме хул, дикагІа бах цу чу нах, тІех хул дунен коммунистически а къамаш—мукъадахара а болама кхелашта, дунен масштабе социализма позицеш чІоагІъяра цу паччахьалкхено еш йола дика влияни.

Парте хургйолча XXIII-ча съездо къоастадергда парте аргІанара декхараш, кердача пхе шера плана керттера заданеш. Цо хьахьокхаргья коммунизм хьалъяра хьалхле лелаеш дуккхача тайпара беча балха тІехь парте дегІаяра керда, кхы а лакхагІа йола этап. Цу съезда лоархІам кхы а лакхлу из исторически ди тІаккхача хьалххарча хана — Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дузача хана гулъеш хиларца.

Советски Союза Коммунистически парти дегІа а ихай, чІоагІ а еннай массе а тайпарча оппортунисташца, меньшевикашца, троцкисташца, бухаринцашца, буржуазни националисташца лоаттабаьча къовсаме. Цу къовсаме хоадам беш дола дош парте съездашка хулаш хьаденад. Берригача коммунистий лоІам а бувцаш цар хьагойтар йоллагІча тайпара ваьнна а парте генеральни наькъа тІара валарца шоаш цІаккха а машар боацаш хургхилар, овланга кхачалца гучабоаккхар аьттехьарчеи «аьрдехьарчеи» уклоний кагийча буржуазе чулоацам, хьахьокхар большевистски партийностаца из тарлург ца хилар. Съездаша идейни а организационни а йохайий дІайоахар оппозиционни группировкаши фракцеши, принципиальни марксистски-ленински ларда тІа кхы а чІоагІагІа кхотадора парте мугІараш.

Съездий балха тІехь къаьгга гуш хулар парте революционни традицей приемственность йоккхагІа а эІамигагІа а поколенеш чІоагтІа барт-цхьоагІо йолаш хилар, «дай», «берий» идейно-политически уйлаш цаІаш хилар. Къаьнача коммунисташца цхьана хІара съезде дакъа лоацаш кІезига хилац къона коммунисташ. ТІеххьарча кхаь съезде хиннача решающи голос йолча берригача делегатех пхелагІа дакъа гаргга бола парте членаш 35 шерага кхаччалца ха йола нах бар, иштталa е кІеззига дукхагІа бар 50 шерал тІех ха йола парте членаш а. XXII съезд хинначул тІехьагІа парте члений кандидаталла баьннарех аханел совгІа бараш комсомольцаш ба. БоккхагІболча новкъостий сий долча революционни традицешта кагирхой шеко йоаццаш тешаме хиларах латт парте сийлахь-доккха гІулакх чакхдоаккхар хиларах йола тешамера гаранти.

Коммунистически парти шеко йоаццаш чІоагІа теш халкъах, цун хьаькъалах, кхоачалургдоацача цун творчески низех. Ший съездий трибуна тІара берригача къахьегамхошта хьалхашка цо итогаш ю ше баьча балха, гуччаьа дувц толамех меттел, кхоачамбоацарех а, халонех а, уж эшаяра наькъех а. Из хІама лочкъаде дезаш яц, цо ше маьарра дувц вахар. ХІана аьлча парти баькъув, из халкъаца къайле йолаш яц, цун съездий решенеш тІа дувц эггара керттера, овлангара халкъа хьашташ, чІоагІа рьаза а долаш тІаэц цо уж решенеш, йизза могаю, боккхача безамца къахьег уж практически чакхъяхара тІехь. Партеи халкъеи цхьоагІо хилар, царна юкъе вІаши тешам хилар, мехка берригача къахьегамхоша парте никъ хьинаре хьаллацар — из ба коммунизм хьалъяра дерригача толамий керттера хьаст.

Николай ЛОМАКИН.
(АПН).

ДИКАЧА НАХАХ

ХЬЕХАРХО

ДегI тохаденна, бакъда, шийх бIубенна йолаш чуяьлар Юлия Савельевна эггара хьалха классе. Шовзткъа бер дар цунна бIара хьежаш. Шоай керда хьехархо мера кхы хIама дацар берий дага. ЦIимхара, дорха хургья - хьогI ер, е нана санна хьамсара хургья хьогI ер, яхаш уйла йора цар.

Шоай хьехархочох долла хIама ховш, доккха хьакъал дола саг хет бераш та. Бераша доккхал а деш дувц даьштеи ноаноштеи шоай хьехархочох.

Из дика кхетаду Юлия Савельевнас. Цунна хов партеи правительстваи шийна хьалхашка доккха а сий дола а декхар оттадаьлга — дийша а массе оагIорахьара кхетам бола а коммунизм хьалъераш хьалкхебар, шоай Даьхе дукха еза, из бахьан долаш фуннагIа де а кийча бола нах хургболаш уж хьахилийтар.

ХIама ца эшшаш ткъаьи итт шу даьннад Юлия Савельевна берашта хьехаш йола. 4 класс йоаккхаш ворхIазза бераш арахийцад цо. ХIара арахецаш дола бераш а цар дай а цIаккха бицлургбоацаши цунна дег чура доккха баркал оалаши дIа а къесташ.

«ЧIоагIа новкъа хул иштта ше Iомадаьча, хьийхача берех къасташ. Дукха къа ма хьегий царца», — йоах Юлия Савельевнас. Бакъда, цо доккхал ду ший берех, ше хьийга къа зехьа ца доврах.

5-ча классашка хьехаш болча хьехархоша дика ба яхаш бувц Юлия Савельевнас хьийха дешархой. Уж хIама довзара тIера, къахьегам безаш, дешара тIакхуви, дисциплина йолаш, кхычарна хьокхаме бераш да, шоайла боккхагIбарашца эздел леладеш, зIамагIчарна новкъостал де кийча да уж.

Юлия Савельевнас хьийха дукха бераш, юкъера а лакхера а дешар йистедаьккха, хIанз Даьхенна долча берката хьаьнала къахьегаш ба.

Цо хьийхача бераша, шоаш Шелковской юкъера школа йисте а яьккха арадоалаш эггара хьалхара баркал оал дукха езача хьалхарча хьехархочоа Юлия Савельевнайна.

Укх шера цо хьех 1-ча класса. ХIаьта 1-ча класса хьеха эггара халагIа мадий. Царна дешар, йоазув, цифраш Iомае, уж Iохайша багIаргболаш, цар ладувгIаргдолаш, шоаш уйла е баргболаш уж Iомабар, царех цхьа коллектив хьаяр атта гIулакх дац. Из, дика кхета а деш, бераш школе хьадаккале хьалхагIа, аьхкий, цар дай болча яхе, бераш шоай цIагIа довз Юлия Савельевнайна, цунна хов тIаккха малагIча хьалашка дах ший дешархой хургадола бераш, фу кхетам лу царна даьша-ноаноша, цхьадолча даькъе цар оамалаш йовз. Цо хьалхе а йоакхо ю ший дешархой деррига эшаш дола учебникаш, тетрадаш, кхыйола дешара эша хIамаш, хIаьта иштта тIадувха барзкъа, кога гIирс хургболаш. Цу гIулакха оарцагIйоаккх дайноаной комитет. Лораш хьажийте, чакхдоахийт бераш. ХIаьта эрсий мотт ца ховчарца уж деша хьабахкале занятеш ю. Укх дешара шера июль бетта иштта занятеш йир цо ший хургболча дешархошца хIара денна. Уж дар 15 бер. Цига Юлия Савельевнас бераш Iомаду эрсий меттала къамаьл де, экскурсеш ю царца. Из деррига а берий безам тIагIоргболчча тайпара ду цо.

ХIаьта 1-ча сентябре деша хьадаьхкача хана увзалуш, эхь хеташ дацар цун бераш.

Деша кхуваш хургда деррига а бераш,—йоах Юлия Савельевнас, — нагахьа санна уж хIара денна школе ухе, цар дешар ловш дайноаной хуле. Деша хьа ца йоагIаш цхьа ха яьккхар Амирханова Марема, дас-нанас хьа ца яйташ. НаIарга а яха хьайоалайир из хьехархочо. Цамогаш хинна деша ца воагIаш 65 ди даьккхар Абукаров Баймарзас. Юлия Савельевнас наIарга а ухаш хьехар цунна, заданеш телар, уж мишта кхоачашяьй хьежар, тIехьа ца вусаш цун деша кхувргхиларах тешам болийтар. Баймарза вийрза а вийрза школе юха вера, шоай новкъостел тIехьа ца вусаш дешар цо.

Герисултанова Сакинат деша хьа ца йоагIаш йисар. Цун бахьан техкача гучадаьлар, да цамогаш а хинна, хIаьта нана ший бераш дIа а кхайса, даь-цIа а яха, цамогаш волча даьга а зIамига барашка а хьожаш из цIагIа йисар. ОарцагIъяьнначa Юлия Савельевнас хала бисача дезала новкъостал вIаштIехьдаьккхар, Сакинат школе деша хьайоалайир.

Савельевнас аларах торо йоацача кхыча дезалашта материальни новкъостал школа даь моттиг кхы а я.

Духхьал ший дешархой цIагIа хинна Iац Юлия Савельевна, ше штате йоаца райОНО инспектор хиларах тарра кхыча дешархой дай-ноаной болча а хул из.

Дукха ха дIайода тетрадашка хьожаш, урока кийчлуш. «Дукха уйла ю аз урока хIара даькъа», — йоах Юлия Савельевнас.

Боккха сакхетам болаш хьалкхийнад Юлия Савельевнай ший бераш а — воI Владислави йоI Валентинеи. Владислав Одесски лакхера инженерно-морской училище йистейоаккхаш ва, хIаьта Валентина юкъера школа дото медаль йоаккхаш йисте а яьккха хIанз берий беша воспитательница йолаш болх беш я.

Иштта болх беш я хьехархо Юлия Савельевна Лоткова. Дуккхача шерашка хьехархочун болх дика барах «Халкъа просвещене отличник» яха значок еннай цунна.

Г. СЕХИН,
Шелковской райОНО инспектор.

МалгIабик тахaнеи кхоанеи

МалгIабика тахан долчохи кхоаненахи дувцаш хилча, газет дешарашта сакъердаме хила мег МалгIабика дIадахар довзар а.

Промыслаш яхка вIалла а дагалохалехьа эггара хьалха цига нах баха хайша моттиг я Вознесенская яха станица. Мехкдаьтта тахкара фронт малхбуленгахьа дIаяржарга хьежжа, керда скважинашта юхе хьахилл йолаелар зIамига поселкаш, вешта аьлча цу скважинашта гIулакх ду къахьегамхой баха керда поселкаш. 1939 шера вIашагIтехар уж поселкаш, цар ларда тIа хьахилар город МалгIабик.

Терски дукъа тIа гIолла 20 километр дIоахалла хьалъядача 29 поселка екъаеннаяр города промышленнии нах бахеи фонд 1941 шу долалуш. 1950 шерага дукхагIа хилар мехкдаьтта доаха майдаш, 30 километр дIоахалла дукъ тIа гIолла хьалъядар уж. Еррига поселкаш буровойшта юхе лоамашца доазув долаш ядар санитарни зене йолча зоне хилар, хIаьта иштта лаьтта чутеккача чоалханерча хьалашка хилар теркал а деш, аьттув дика болча кердача територе тIа дIаяхьа лаьрхIар город.

Кердача МалгIабика генеральни планаш оттаеча хана городашта проекташ увттаеча Московски Паччахьалкхен Институто (Гипрогор) могадирТерскии Сунженскии шин дукъа юккъе Алхан - Чурта шаьрача ара город юллилга.

Кердача города малхбоалени малхбузени йистошка проектах лерхIаш да индивидуальнии этажаш йола паччахьалкхени наха чуIе цхьацца цIеноош хьалде. Къилбаседа оагIорахьа хьалъергья промышленнии объекташ. Кердача города центр дегIаухаргья къулбехьарча оагIорахьа. Генеральни планах лерхIаш да дуккхаза вIаштIарадаь цIеноош, общественнии культурно-бытовии зданеш хьалъелга.

Генеральни планага хьежжа, лоадама хIама ца юсаш гIишлош хьалъяь яьннай хIанз кердача города малхбоалени малхбузени оагIорахьа. Дерригача цIеноех 90 процент совгIа дараш газ чуйилла да. Массанахьа хьачудиллад хийи электрически сердали. Кердача города малхбузен оагIорахьара улицаши тротуараши асфальт йилла я. Къилбаседехьарча промышленни зоне укх шера хьалъе лерхI хIара дени бийсаннеи 45 тони маькх ергйола завод, шин автомашина лаьрхIа пожарни депо здани.

КхойттлагIча кварталагара йолаергья кердача города центре ю гIишлош. Проектах хьалде лерхIача дуккхаза вIаштIарадаьча пхийтта цIеноех хIанзе дIаденнад ийс. Царех да «Фонтан» яха промышленнии кхачании тика кIала йола 36 квартира йола цIа. 32 квартира йола 2 цIа дIалургда май бутт хьатIакхачалехьа. Укх шера хьалде доладергда кхы а ши цIа. 1967 шера хьалъяь яккха лерхI из квартал.

Кварталий чурча тротуараштеи наькъаштеи гонахьа гаьнаш йогIаргья. Иштта хозеи дикеи кийчъергья кхыйола кварталаши микрорайонаши. ТIаккха наьха йиш хургья массе тайпара кхоачам болча квартирашкеи кварталашкеи баха.

Хьалъяь йоалаш латт 37-гIа квартал. Укхаза хьал а дaь дIаденнад 24 квартира йола цIа, 28 квартира йола цIа. Цу кIала я бытови гIулакх ду массе тайпара предприятеш, маькхи книжкаши дохка тикаш, 50 моттиг йола бани, 125 моттиг йола берий беш. Укх шера цу квартале хьалде лерхI 28 квартира йола цIаи быткомбината здании. 37-гIа квартал йистеяргья 64 квартира йола цIа хьалдарца.

Хьалъе йолаяьй I микрорайон.

Укхаза хьалъергья 560 моттиг йола школа, парте горкома здани, 100 моттиг йола столови. 1966 шера цу микрорайоне хьал а яь дIаяла лерхI 964 моттиг йола школа, 140 моттиг йола берий беш-ясли, бувзама контора здани. Генеральни планах 1-ча микрорайоне хьалде лерхI 80—119 квадратни метр йола наха чуIе цIеноош.

1966 шера А5 квартале хьалъе лерхI 300 менги отталургбола поликлиника йола больнични корпус. Кердача города парке 1966 шера хьалъе лерхI 600 моттиг йола клуб.

Л. Толстой улицагIарча парка коа наIараштa духьала хургья города центральни майда. Цу майдана гонахьа хьалъе лерхI диазза вIаштIарадаь горисполкома здани, гостиница, мехкдаьтта-промыслови управлене зданеш, наха чуIе диазза вIаштIарадаь ши цIа. Центральни майдане догIаргда В. И. Ленина дола памятник. 1966 шера цу объектех хьалъе йолае лерхI горисполкома административни здани.

Гуш махиллара кIезига терко яц Керда город хьалъяра ер. 1966 шера Кердача городе хьалъе лерхI 2 миллион совгIа сома маьха гIишлош. ХIанз МалгIабика гIишлой-монтажни балхаш кхоачашду «Грозпромстрой» треста 2-ча СМУ бархIлагIча участко. Духхьал из цхьа участок мара яц подрядни балхаш кхоачащдеш. Цу участка болхлоех 70 процент бараш Грознера бахкийта ба. МалгIабике гIишлой управлене вIашагIйоллеи укхаза кадраш хьалкхееи ха хьаэттай.

А. ПАРАГУЛЬГОВ,
МалгIабика керттера архитектор.

Дукха ха йисаяц КПСС XXIII-гIа съезд болх бе дIайолаяла. Цу денна сийленца накъа яхара еррига шоай торонаш оарцагIа яьхай Грозненски «Металлист» яхача завода коллективо. Чурча кхоачамех бизза пайда эц, къахьегама овсарле лакхъяра тIаерзаяь йола керда методаш балха юкъекхухь. Уж декхараш толамца кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаьйй бригадаша, сменаша. Цунга хьежжа лакха да дaьха къахьегама толамаш. Валовй продукци арахецара январь бетта план 103,2 процент кхоачашъяьй завода болхлоша. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца никель даькъа менгеш, хьастмаш, кхыйола бахача наха эша изделеш 2,4 эзар сома маьха я.

Укх бетта кхы а дикагIа къахьегаш ба завода болхлой. Валови продукци арахецара шин декада план 105 процент кхоачашъяьй. Уж толамаш доахача хьинаре къахьийгад шлифовщица Езерская Татьяна, Ниниева Марета, кхычар.

Хьамсарча парте съезда сийна хьалхарча квартала план 25-ча марта кхоачашъе лерхI завода коллективо. Цу даькъе къахьегама вахте а этта сменах нормаш 105—110 процент кхоачашъеш ва хIара болхло.

Сурта тIа: маляр Нициева Марет.

И. Плиева сурт.

Проектироване керда метод

Промышленни гIирсашта проект оттаяр чIоагIа чоалханеи ха дукха дIалоацаши бола болх ба. Проект оттаяра процесс шин даькъах латт: проекта заданеш кхоачашъярахи балха чертежаш арахецарахи. IалaьмаTe дукха я графически документаци.

ХIанз дукхагIа долча даькъе проектировщикаша лелаю графически документаци шозза кIезигъе йиш хулийташ йола макетни проектироване керда метод. Проект оттаеча хана промышленни объекта пространственни структура хьахьоккхаш йолча чертежашта меттел лелаю макет.

Чертежаш ялехьа кIезиг - дукха хьалхагIа хьаю макет. Макет еш лелаяь эскизаш тIехьагIа балха чертежаш еш накъа ювл.

Иштта, вай мехка хьалха латтача проектни организацел вIалла тIехьабисац «Гипрогрознефта» проектировщикаш макетни проектироване балха юкъейоалаяр гIулакха.

Макетни мастерской вIашагIйоллача хьинаре дакъа лаьцар института комсомольски организаце.

ХIанз нов. Н. П. Сидоренко кулгал а деш даьтта цIендеш йолча Г-37/1 установка макет еш ба проектировщикаш. Проекта керттера дакъа пластмассаех дергда, тIаккха атта вIашагIъяккха йиш хургья из.

ЧIоагIа безам тIабаха къахьегаш ба макет еш гIишлошъераш И. М. Суворов, В. И. Соколов, Н. Пилявский, монтажникаш Д. Кучкаев, В. Колмагоров, И. Акчастьянова. ДукхагIа дола балхаш болх баьннaчул тIехьагIа ду проектировщикаша.

Макетни проектироване кердача методо торо хулийтаргья йоккхача промышленни объектай проекташ технически боарам лакха болаши лоацача ханеи вIаштIехьъяха.

В. ПОСТНОВ,
«Гипрогрознефта» инженер.

ФУТБОЛ

КОМАНДАШ ШОАЙЛА ЙОВЗАШ Я...

ЦЮРИХ, 24 февраль. (ТАСС). Футбола хьакъехьарча Европа цхьоалагIча чемпионата юххьанцарча ловзараштa юкъе СССР гулъяьча командаца котало къувсаш хургья Австрале, Финлянде, Греце командаш. Иштта «аьннад» тахан укхаза тессача кхажо.

Цу кердача турнире ловзаргья еррига а 31 гулъяь команда (кхаж тассалехьа хьалхагIа Мальтас кубоке дакъа лоацаргдац ше аьннад). Командаш юххьанцарча бархI группана йийкъай:

1. Испани, Чехословаки, Ирланди, Турци;
2. Португали, Болгари, Швеци, Норвеги;
3. СССР, Австри, Финлянди, Греци;
4. ФРГ, Югослави, Албани;
5. Венгри, ГДР, Голланди, Дани;
6. Швейцари, Итали, Румыни, Кипр;
7. Франци, Бельги, Польша, Люксембург;
8. Англи, Шотланди, Къилбаседен Ирланди, Уэльс.

Юххьанцара ловзараш долалургда Лондонера дунеи чемпионат йисте маьлланге а хIаьта 1968 шера 28 февраль тIакхоачаш йисте а даргда. Командаша группашка шоайла шиппа матч чакхйоаккхаргья (ший майда тIеи шийца котало къувсачун майда тIеи). ХIара группера котъяьннар четвертьфинале ловзаргья.

СССР гулъяьча командана йовзаш я шийца котало къувсаргйола командаш. Финляндеи Грецеи командаш советски футболистел шозлозза ийша я, хIаьта Австре гулъяьча командаца пхезза лайзача цкъа мара (1958 шера) совле хиннаяц вай спортсмений оагIонгахьа.

Редактора зам.
А. А. МЯКИЕВ.

ДАЬХЕН ДОАЗУВ ЛОРАДЕШ ВА ИЗ

Советски Эскаре гIулакх деш ва Курчалой района Ленина цIерахча колхоза председатела воI Муслуев Джандар. Укх деношка цун даьи наьнеи дог гIоздаьккхар из гIулакх деш волча часта командоване яздаьча письмос. Письмо тIа йоах: «Дукха деза да-нана — Сайдии Кейпеи! Шоай воI, Джандар, оаш дика кхеварах оаха доккха баркал ях шоана. Нохч - ГIалгIай халкъа визза воI ва шун Джандар. Цунах доккхал де йиш я шун. Иштта дика воI хьалкхеваь шо могаш - маьрша хилар лов тхона...».

ШоллагIа шу да Джандар вай Даьхен доазув лорадеча часте гIулакхдеш вола. Новкъостащца Iымерза, эшача гIулакха кийча, командоване шийна енна задани сихеи дикеи чакхйоаккхаш ва воккхагIа вола сержант Муслуев.

МоллагIа бараш дIаэцаш Даьхен доазув лорадеча эскаре. Низ, хьинар, денал, кадайл, бIарг дика болаш, хIаьта тоъал дийша хила веза цига водар. Из деррига доаллар Джандарах. ХIаьта а бокъонца вола салте хиллалца дукха халонаш лайра цо.

Хьалхарча шера сержантски школа яьккхар Муслуева. Цул тIехьагIа дукха ха ялале командира декхараш тIехдика кхоачашдарах боевойи политически подготовка отличника цIи лу Джандара.

Халеи, бехктокхамеи, сий долаши да пограничника декхараш. СССР-а паччахьалкхен доазув лорадеш массехказа контрабанда лаьцай Джандара подразделене.

ЛоархIаме дакъа лоац Джандара часта общественни вахаре а. Часта комсомольски организаце секретарь ва из, пенгазета арахецачеи художественни самодеятельностеи дакъа а лоац цо.

Дика Iомаяьй Джандара пограничника говзал. Ше Iоаяь опыт керда енача пополненена дIалу цо. Даьхено тIадилла декхараш сийленца кхоачашдарах командоване массехказа совгIаташи, «Благодарносташи», «Отличный пограничник», «Советски Эскара отличник» яха значокаши еннай Муслуева.

ВоккхагIа волча сержанта, коммуниста Муслуева участке моастагIа чакхваргвац!

Ш. СУЛТАНОВ.

ВЬЕТНАМА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. КУАНГНИНЬ ЯХАЧА ПРОВИНЦЕРЧА «ХУ-ТУ» ЯХАЧА ШАХТА ГОРНЯКАШ БАЛХАРА ЦIАБОЛХ. ИЗ ШАХТА ЙИЛЛАЯР СОВЕТСКИ СОЮЗА НОВКЪОСТАЛЦА.

ТАСС-а сурт.

Доазол дехьара

АМЕРИКАНСКИ КОММУНИСТИЙ КЕРДАЧА ПРОГРАММА ПРОЕКТ

НЬЮ-ЙОРК, 24 февраль. (ТАСС). Укхаза селхан кепа теха араьккхай ВIашагIкхийттача Штаташка хIанз латтача политически экономически гIулакхашта анализ еш йола США Коммунистически парте кердача программа проект. Программа проекта тIа белгалдоакх, пхи бIаь корпораце къаман ерригача экономикана доал деш хилар социальни прогрессеи халкъа хьал-торо лакхъялареи наькъа тIара керттера духьале хилар.

Цу документо гучадоах «кердача капитализмах», «классашта юкъерча барт-цхьоагIон гIулаккхех» дола фаьлгаш а капитализма апологетий кхыдола даьсса хабараш а.

Программо хьахьокх, американски империализма хIанзара арахьара политика еррига а сихха хувцалуча реальноста духьала хилар, хIана аьлча юхакъовлалургйоаца социальни хувцамий процесс юхасоцае а тIехьашкахьа юха лостае а гIерт из.

Программа тIа белгалдоакх, доазол дехьа дIаухийтача йоккхийча капиталовложенейи дуккханахьа яхкаьча тIема базайи новкъостаца «Британски импери эггара чIоагIагIа тоаенна хиннача хана цул кIезигагIа реальни йоацеи Iалаьмате йоккхеи американски импери вIашагIъелла хилар».

Документа тIа белгалдоакх, Вьетнамера американски тIема агресси бокъонца дерригача дунен тIарча машара духьалара кхерам хилар.

«ДIахьалхашкахьа бода никъ» яхача проекта раздела тIа хьахьекхад, къахьегамхоша юкъарчал доацаш дIадехараштa тIехьа, граждански бокъонаш бахьан долаш, радикальни реформаш бахьан долаш, дерригача прогрессивни низаша шоай гIулакхаш цхьоагIонца чакхдахар духьа лоаттабеча къовсамера американски коммунистий декхараш.

Программа проекта тIа йоах, кхыча мехкий коммунистически болхлойи партешца леладеча гIулакхашка США коммунисташа хьаллоац хIара парти ший лоIамеи автономи йолаши хилар. Цунца цхьана программо белгалдоакх пролетарски интернационализма принципа тешаме хилар, тIахьех йиззача нийсхон ларда тIа коммунистически болхлойи партешта юкъера вежарий гIулакхаш чIоагIдара.

ГАНЕ ХИННА ПЕРЕВОРОТ

ЛОНДОН, 24 февраль. (ТАСС). Кхыча мехкий агентстваша, Аккра радиогара хезад а яхаш, деча хоамашка диллача, тахан тIема переворот хиннай Гане. Iаьдал ший карайийцад эскаро. ХIанз доазол дехьа ваха лела республика президент Кваме Нкрума (тахан Пекине кхаьчав из) дIаваьккхав, правительства министраш отставке бахийтаб, парламенти Халкъа конвент яха доал ду партии шоай бокъонех яьхай.

ЛЕКТОРСКИ ГРУППА

Дешархой знанеш дикагIа хилийтар духьа «Знание» яхача республиканеки общества лекторски группа вIашагIъеллай Грознерча № 3 йолча профессионально-технически училище. Цу группе болх беш ба хьехархой Юсупова Галина Степановна, Бельман Рива Львовна, общежите воспитатель вола В. Н. Евдокимов, библиотека заведующи А. А. Александрова, кхыбараш. Уж массава дика знанеш йолаш а кагирхошта юкъе беча балха дика практически опыт йолаш а ва.

250 моттиг йола кинолектори а я ший доалахьа лекторски группа.

И. ВАСИЛЬЕВ.

ЛадувгIа

26 февраль, 1966 шу

РАДИО: 6.30 — Нохч-гIалгIайчен лаьтта леладархо (нохчий меттала). 6.45 — РВ-23-и УКВ цхьоалагIча программеи гIолла ашараш. 6.45 — Горсете гIолла хоамаши ашараши. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.10 — «Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (нохчий меттала). 16.00 — «Программа кхоачашъеш я» яха передача (эрсий меттала). 16.15—«Керда хоамаш (нохчий меттала). 16.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — «Зори Кавказа» яха радиожурнал. 18.00 — Москвера трансляци. 19.00 — «Къонаь» яха передача (нохчий меттала). 19.15 — Литературни передача. Чапаев яхача Фурманова повеста дIахододар (гIалгIай меттала). 19.35 — Халхара эшараш. 20.40 — Москвера трансляци.

УКВ: 9.00 — «Коммунисташ массаза а хьалха» яха радиодувцар. 9.22 — «БIаьстан иллн» яха Блок Владимира кантата. 9.40 — «Златовласка» яха школьникашта йола радиопостановка. 10.15 — Композитор «Клод Дебюсси» яха концерт-очерк. Бери тамашийна хIамеи яха Равела лирически фантази. 19.00 — Сверчок яхача музыкальни комеде радиокомпозици. 20.44 — Нохч-гIалгIай иллеши ашараши. 21.25 — Магомаев Муслима иллеш оал-концерт. 21.58 — Театральни постановкашта йола музыка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Вежарашха йолча республикай писателаши поэташи. ХIирий поэт Царукаев. 18.25 — Бакъдолчоа тIера хьанйца фильм. 19.00 — ГIулакхаш деш бараш вIашагIкхетара клуб. 20.00 — Бийса сатийна хийла шун, бераш! 20.10 — «Дика дешара бераштa мишта новкъостал дергда» яха даьшта-ноаношта йола беседа. 20.25 — Музыкальни викторинана дола жопаш. 20.45 — Концерт. 21.50 — «Дукха езар» яха художественни фильм.

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

СОФИЯ. КIаьд ца луш къахьег Болгаре сийлахь-йоккха социалистически содружество дIахо дегIайоалаяр, цун цхьоагIо чIоагIъяр духьа, аьлар НРБ Министрий Совета председатела хьалхарча заместитела, Болгарски компарте ЦК Политбюро члена Живкова. Видича яхача городе хоржамашта хетаяь яьча къахьеде тамхой собране ше къамаьл деш цо белгалдаьккхар, шоай арахьарча политически гIулакхашца массане а юкъара машар чIоагIбе гIерташ БКП а Болгаре правительство а хилар. Ораторо чIоагIа харцахьа лаьрхIар Америка ВIашагIкхийттача Штаташа Вьетнаме лелаю агресси, хьакхайкадир вьетнамски халкъа нийсхон гIулакх котдаргдолгах дог тийша ше хилар.

Ший къамаьлах дикка доккха дакъа кердача болгарски пятилетка декхарашта хетадир Ж. Живкова. Экономически проблемаш ше ювцаш, цо могадир ВIаши деча Экономически новкъостала Совета мехкашца, къаьстта а Советски Союзаца производствана еш йола специализации кооперировании дIахо кIоаргъелга.

* * *

БУХАРЕСТ. Деза мухьаш дIаувзара къаьсттача конструкцех йола керда тайпа вагонаш хьаяра кийчо еш я Арад яхача городерча вагонаш еча заводе. Вагон 20 соа йолаш а 280 тоннага кхаччалца деза доккхий мухьаш дIакхухьалургдолаш а я.

* * *

БУДАПЕШТ. Венгре болх беш я 225 эзар саг юкъевоагIаш йола кустарий 110 совгIа кооператив. ДIадахача шера цар кийчъяьй 15,5 млрд. форинта маьха продукци. Повараш геттара дика а эшша тайпа а хиларо мехка чухьарча ийдархочуп уйла тIаэза ца Iеш, венгерски кустарий сийле яьккхай республикал гаьнна арахьа а. Ший продукци 84 мехка дIакхухьийт ВНР кустарни промышленносто.

(ТАСС).

ЛОАРХIАМЕРЧА ОБЪЕКТА — ДЕННА ТЕРКО

Вай мехка эггара йоккхагIчарех цаI хургйола Северо-Кавказски синтетически каучука завод Гудермесе хьалъе йолалу шу да 1966-гIа дар.

ХIанз февраль бутт чакхбоаллаш йолча хана мел дика, шоашта тIадиллача гIулакха бехктокхам мел кхетабеш дIаболабаьб гIишлошъераша болх. Укх шера керттера де деза балхаш ераш да: гIишло хьалъеча машинникъ хьатIабоалабе, хий соцадеш йола дамба е, тIо-наькъаш дахка, мелаш долча хин водопровод йилла. Уж балхаш дергда «Грозпромстрой» № 3 йолча гIишлой-монтажни управленеи, «Орджоникидзестройтранса» № 131 йолча гIишлой-монтажни управленеи коллективаша, хIаьта цхьадола балхаш спецподрядчикаша а дергда. Бакъда, царех цхьанне хIанзалца план кхоачашъяьяц. Мел эша технически документаци а чертежий сметаш а йоллашехьа балхаш дIадоладаь балац № 131 йолча гIишлой-монтажни поезда гIишлошъераш.

ХIаьта эггара чIоагIагIа бехк бе беза № 3 йолча гIишлой управленеи пуи субподрядни организацештеи. Деррига балхаш дара чIоагIа лоархIаме йола хий соцаду дамбеи водопроводи хIанз а е дIайолаяьяц. Из бахьан долаш машиннаькъаш даххара ха а гаьна яла мег.

Февраль бутт чакхбала боал, хIаьта завода дирекцега хIанз а хьакхаьчаяц генеральни подрядчикашкара гIишлой-монтажни балхаш дара договорий проекташ.

Иштта, хIанз укх сахьата раьза хила а дог гIоздала а хIама дац хьабIаргагуча, бакъда, чакхбаьннар цхьа бутт мара бац, болх тоабе а из толамца чакхбакха а тоъал ха я, цу ханах мамогга овсарегIа пайда эца а беза.

Цхьа-ши дош ала деза завода гIишлой материалаш лоаттае езача гIишлой индустре базах лаьца. «Азгоспромпроект» яхача проектни институто хIанз а йистедаьхадац база чертежаш, хIаьта из база хьалъе езаш бола «Грозпромстрой» трестера бараш а бац цу гIулакха дукха сагота.

М. ПОДОЛЬСКИЙ,
Северо-Кавказски синтетически каучука завода капитальни гIишлой отдела начальника декхараш кхоачашдер.

27 феврале 20 шу дуз Советски Союзаи Монгольски Халкъа Республиканеи юкъе доттагIала, вIаши деча новкъостала хьакъехьарча Договора кулгаш яздича денз (1946 ш.). ДIадаха ткъо шу вежарашха долча шин халкъа дохарграшха доаца доттагIал чIоагIлуш, политически культурни вахара массе оагIорахьара бувзамаш дегIаухаш, экономически Iилма-технически барт-цхьоагIон гIулакхаш кIоарглуш хинна шераш дар.

1966 шера январь бетта кхы а ткъо шу ха а йилла СССР-зи МНР-енеи юкъе цIаькха а дир доттагIала, барт-цхьоагIон гIулакхий, вIаши деча новкъостала хьакъехьара а Договор.

Сурта тIа: Улан-Батора районе Советски Союза новкъосталца хьалъяь «Налайха-Капитальная» яха шахта. ХIанз цу районе болх беш йолча еррига къаьнарча копей болчул цкъаи ахаззеи боккхагIа ба цу шахта низ.

ТАСС фотохроника.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Щеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахареи, промышленнии, юртбоахамеи, культураи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04107. Заказ № 1023.